

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Pametna beseda

Znano je, kako gre nemška politika po 1. 1918. Vjugasto pot brez stalnosti, tako da je čisto naravno, če nima zaznamovati trajnih in velikih uspehov, ampak prinaša ugodnosti na tem ali onem polju samo od slučaja do slučaja. Kriv je nemški nacionalizem, ki se dejanskega položaja Nemčije po vojni čisto nič ne zaveda in svoje račune zida na samih iluzijah. Da ni centruma in socialne demokracije, ki vse svoje sile uporablja v to, da skušata zunanjo politiko Nemčije spraviti na realno bazo in ji dadi določeno smer, ki bi izključevala vsak uklon od ravne poti, potem bi Nemčija bila že davno doživela še večjo katastrofo, nego jo je 1. 1918, ali pa bi ves svet že danes zopet gorel v plamenih druge svetovne vojne, neprimerno hujše od prve.

L. 1930 po velikem uspehu nemških fašistov je grozila posebno velika nevarnost, da se ne bi nemška zunanja politika, ki je bila dobila po Stresemannu edino pravilno smer, zopet preobrnila v nasprotno stran: to je v problematični naslon na Rusijo in Italijo, ki naj bi izlepa ali izgrda pri-vedel do revizije verzajske mirovne pogodbe in likvidiral vojnoodškodninske obveznosti Nemčije. Danes pa, ko se je brezplodnost nemškonacionalistične politike pokazala tudi na ostalih poljih, se nemški narod zopet začel zavedati, da je edino prava pot k ozdravljenju nemškega gospodarstva in uveljavljanju Nemčije na evropskem kontinentu tudi v mednarodnem oziru edino sporazum in sodelovanje s Francijo. V tem pogledu beremo v ugledni reviji »Sozialistische Monatshefte« (januar 1931) zanimive misli, ki se glasijo nekako:

Revizija — pravi avtor tozadevnega članka — je bila še nedavno glavni predmet vseh nemških časopisov. Kakšna revizija? Če se zahteva revizija, ki naj bi temeljito spremenila sedanje bedno gospodarsko stanje Nemčije, potem smo seveda vsi za to. Toda nacionalni listi razumejo pod tem šlagerjem revizijo versajlske mirovne pogodbe. Najbolj aktualna pa se jim zdi zaenkrat revizija Youngovega načrta. Ta načrt je komaj eno leto v veljavi in je Nemčija, zato ker ga je sprejela, dosegla kot protikoncesijo popolno izpraznitve svojega ozemlja od inozemske vojske. Kdor torej že sedaj zahteva njegovo razveljavljanje, ne more računati na to, da bi ga kdo smatral za resnega in lojalnega. Nekateri zahtevajo vsaj začasno ustavitev plačil oziroma moratorij, ki ga Youngov načrt dovoljuje. Toda, če se svetovni gospodarski položaj v doglednem času ne izboljša, bi tak moratorij Nemčiji sploh ne koristil, ampak bi pomenil samo odgoditev njenih sedanjih težav.

Avtor opozarja Nemce na to, kako je sploh neosnovana njihova metoda, ko zahtevajo vedno od Francije, da naj vojno odškodnino sploh črta. Ti »politiki« se pri tem še nikoli niso vprašali, ali Francija sploh to more, četudi bi hotela. Res je, da Francija formalno prejema največji del nemških letnih odplačil. Toda večji del teh dajatev mora Francija predkazovati Ameriki in svrhu poravnave svojega lastnega vojnega dolga. Kdor hoče doseči v tem oziru revizijo, ta mora vendar vedeti, da imajo ključ k temu vprašanju Zedinjene države. Saj se je Francija pri sprejetju Youngovega načrta brez vsega zavezala, da bo vsako znižanje njenega vojnega dolga od strani Amerike imelo avtomatično za posledico, da bo od svoje strani znižala svoje terjatve napram Nemčiji za dve tretjini, pozneje pa celo za vso. Toda mi vemo, da ameriška javnost še vedno stoji na stališču, da morajo njeni bivši zavezniki zato, ker so prelivali svojo kri za skupno stvar, od katere so imele največ koristi ravno U. S. A., odplačevati vsako grnato in vsak šrapnel in vsako kroglo in sleherni funt moke, ki so jo dobili iz Amerike, do zadnjega centa. Če bi Francija, kakor to res predlaga pariški kirurg Jan Louis Faure, kljub temu Nemčiji črtala vojno odškodnino, bi se nikakor hipoma ne izpremenil svetovni položaj, ker bi, kakor nemški avtor po pravici opominja idealnega Francoza, temu nikakor ne sledila francosko-nemška antanta, kakor on pričakuje, ampak bi se nasprotno ojačili francoski nacionalisti, ki bi izrabili nastali položaj: namreč ogromno ogorčenje francoskih davkoplačevalcev, ki bi morali v takem slučaju odplačevati dolg Zedinjenim državam s 50—100% zvišanjem svojih davčnin! Znižanje ali črtanje reparacij se da, kakor Nemec ugotavlja, doseči le, če se ustvari zveza evropskih držav, ki bi nastopila napram USA kot solidarna enota. Ravno to je tisto, kar Francija hoče, kar pa nemški nacionalisti skušajo preprečiti z naslonom na sovjete in na Mussolinija!

Nemčija, pravi avtor, je danes v podobnem psihološkem razpoloženju kakor pred vojno, ko je Viljemu s svojimi nespametnimi govori uspelo, da se je ves svet proti Nemčiji združil. Rusija je sklenila antanto z Anglijo, svojo največjo nasprotnico, ker jo je Nemčija po nepotrebnem zdražila. Podobno delajo Nemci danes, čeprav so neprimerno slabši nego so bili pred vojno. Ali je to pametna politika? Minister Treviranus je spravił pokonci Poljake, vlada je brez potrebe šikanirala »frankofile« v Porenju, Stahlhelmovci so v Koblenzu provocirali Poljsko in Francijo in zahvalno za to, da je slednja najljubšeje predčasno evakuirala zasedeno ozemlje.

Le Francija — tako nadaljuje — more Nemčiji dati posojilo, ki ga v sedanjem položaju krivo potrebuje. Le Francija nemškim brezposelnim delavcem in osiromašenim kmetom lahko dovoli prostor v svojih obsežnih kolonijah. Mesto tega računajo nacionalistični krogi na Anglijo. Anglija pa vseh 12 let po vojni Nemčiji ni toliko pomagala kot je črna za nohtom. Anglija je tudi kriva, da mora zdaj Nemčija odplačevati vojno odškodnino mesto v blagu v zlatu, kar je poglaviti vzrok

Navdušen sprejem admirala Guepratta

Hvaležno prebivalstvo neslo admirala na rokah

Belgrad, 24. febr. AA. Danes dopoldne ob 10.38 je prišel semkaj v simplonskem vlaku iz Pariza naš preizkušeni prijatelj admiral Guepratte v spremstvu svoje soproge in prijatelja grofa Romanona.

Belgrajska postaja je bila vsa okrašena s francoskimi in jugoslovanskimi državnimi zastavami. Ze dolgo pred 10 so se zbrali na postaji razen članov pripravljalnega odbora za sprejem mnogoštevilni zastopniki oblasti, društev in prebivalstva. Člani pripravljalnega odbora so bili polnoštevilno zbrani z generaloma Milutinovićem in Nešićem na čelu. Dalje je bil navzoč armadni general in komandant mesta Belgrada Tomić, admiral Wickerhauser, viceadmiral Stanković in mnogoštevilni zastopniki kulturnih in drugih ustanov. Od francoskega poslanstva je bil prisoten sam vojaški ataše, od belgrajske občine njen podpredsednik dr. Stojadinović.

Ko je vlak privozil na postajo, je godba kraljeve garde zaigrala marseljezo in burni klici so pretresli ozračje: »Živel Guepratte! Živela Francija!« Ko se je vlak ustavil, je stopil iz vagona admiral, za njim pa njegova soproga. Tedaj je

gđena Milka Šestić v narodni noši iz Sumadije stopila pred gosta in predala admiralu soprogi v imenu srbskih sester velik šopek cvetic, v imenu odbora za sprejem admirala pa je predala šopek cvetic gđena Jančevićeva. Razen tega je prejel admiral Guepratte mnogo cvetja od zastopnikov raznih društev.

Ko so utihnili zvoki francoske narodne himne in nato še jugoslovanske himne, je admiral Guepratte pozdravil v imenu bojnikov, ki so bili v Bizerti, general Milutinović s kratkim francoskim nagovorom. Izrekel mu je dobrodošlico in ga zahvalil za njegovo veliko delo v svetovni vojni, podarjajoč, da so vsi tisti, ki so se živi vrnili iz Bizerte, dolžni za svoje življenje zahvalo edino admiralu Gueprattu. Nato je pozdravil admirala komandanta mesta Belgrada generala Tomića. V imenu belgrajske garnizije mu je izrekel pozdrav v francosčini. V imenu belgrajske občine je admiral pozdravil njen podpredsednik dr. Stojadinović, ki je imel tale govor:

»V imenu občine mesta Belgrada vas pozdravljam, gospod admiral, obenem z vašo gospo, ko stopate na naša tla. Bodite dobrodošli! Prestoliska

občina smatra za svojo dolžnost, da vam, goječ najtoplejša čustva za vas in vaš narod, izreče to posebno priznanje in največjo hvaležnost za vse dragocene in nepoplačljive usluge, ki ste jih storili našemu narodu v njegovem trpljenju v najkritičnejših dneh njegove zgodovine. Živelik!

Navdušeni zvaliki so pretresli ozračje, admiral pa se je zelo ljubeznivo zahvaljeval na vse strani. Nato je v spremstvu članov odbora in zastopnikov države krenil v dvorno čakalnico, kjer se je pozdravil s svojimi mnogoštevilnimi znanci in z njimi izmenjal nekaj besed. Ko se je pojavil admiral pred postajo, se je tam že zbral gost špalir več tisoč oseb iz mesta in okolice, ki so navdušeno manifestirale. Videč tak navdušen sprejem, je admiral odlenil, da gre peš. Na vsakem koraku ga je sprejelo burno pozdravljanje in vzklikanje. Ne prestano se je moral admiral Guepratte zahvaljevati za izraze hvaležnosti in prijateljstva. Navdušenje prebivalstva je doseglo vrhunec, ko so nekateri iz špalirja pristopili k admiralu in ga nesli na rokah.

Admiral se je nato v avtomobilu s svojim spremstvom odpeljal v hotel »Srpski kralj«.

Sporazum med Francijo in Anglijo brez Italije ali z njo?

Angleški delegati odpotovali v Rim — Nemška javnost vznemirjena

London, 24. febr. Kakor znano, se je mudil v Parizu že dalj časa delegat angleškega urada za zunanje zadeve g. Craygie, da doseže sporazum med Anglijo in Francijo, na podlagi katerega bi se lahko obstoječa pomorska pogodba med Anglijo, Japonom in Združenimi državami S. A. razširila še na Francijo in Italijo, česar kakor znano, londonska konferenca 1. 1930 ni mogla doseči.

Razgovori med Craygiejem in g. Briandom so bili izredno težavni, ker imata oba politika velikega nasprotnika v francoski admiraliteti. Treba je tudi pomisliti, da Francija, ki predstavlja danes drugo največjo kolonialno veleposilstvo, ni samo načeloma nasprotna pariteti svojih vojniš pomorskih sil z italijanskimi, kakor to Italija zahteva, ampak se v zadnjem času z vsemi silami trudi tudi, da si zaglasi prioriteto glede trgovskega brodogoja. Tako n. pr. predvideva francoski proračun za leto 1931-32. 600 milijonov frankov za izgradbo luk senegalske in kamerunske obali ter zapadne Afrike sploh. Ker pa na drugi strani Mussolini že zaradi prestiža vztraja na pariteti s Francijo, so se vsi upravičeno spraševali, da-li je sploh mogoče misliti na kakšen uspeh Craygiejeve akcije.

Kar naenkrat so francoski listi začeli pisati, da se je Craygieju posrečilo, doseči sporazum med Anglijo in Francijo, in sicer v tem smislu, da se Francija pridruži londonskemu sporazumu o fiksnem razmerju med vojnimi brodogoji Anglije, Združenih držav in Japana, neodvisno od tega, da-li se sporazume z Italijo glede razmerja svojega vojnega brodogoja z italijanskim. Ta vest je seveda silno razburila italijansko diplomacijo, ker bi v resnici pomenil mednarodni dogodek prve vrste. In v resnici je »Echo de Paris«, ki ima o tej stvari dobre informacije, trdil, da stojimo pred vzpostavitvijo aliance med Francijo in Anglijo, kar bi pomenilo toliko, kakor da je Italija popolnoma potisnjena v kot in da bi ji ničesar drugega ne preostalo, kakor da pred francosko tezo, ki enkrat za vselej afirmira superioriteto Francije na kopnem in na morju, kapitulira in se londonskemu sporazumu, hočeš nočeš, pridruži. Baje je Francija dosegla od Anglije tudi druge koncesije, predvsem to, da jo bo Anglija podpirala v njeni politiki napram Nemčiji in da se bo pridružila francoskemu zamislu »sanitetnega kordona«, ki naj se potegne napram Sovjetski Rusiji.

Razumljivo je, da se javnost trudi, izvedeti, koliko imajo te vesti dejanske podlage. Resnično je, da se je g. Craygie, ki se je bil v petek 20. t. m. iz Pariza podal v London, dne 23. t. m. vrnil v Pariz skupaj z ministrom za zunanje zadeve Hendersonom in preim lordom admiralitete Alexandrom. To vsekakor pomeni, da je med Londonom in Parizom dosegel nek pozitiven rezultat vsaj v vprašanju razmerja med obema vojnima brodog-

jema, ker je čisto gotovo, da se Henderson ne bi podal v Pariz, ako bi bil uspeh problematičen. Henderson in Alexander sta se podala na Quai d'Orsay na posvet z g. Briandom in francoskim ministrom mornarice, obenem pa so imeli dolgo posvetovanje francoski in angleški mornariški eksperti. Konverzacija med ministri se nadaljujejo danes 24. t. m., da se odstranijo zadnje težkoče, ki stojijo še na poti sporazumu. To seveda pomeni veliko senzacijo, ker je bila pot Craygieja nazaj v London vzbudila ravno nasprotni vtis: da je namreč nemogoče doseči s Francijo sporazum v pomorskem vprašanju. V angleškem parlamentu so poslanci 23. t. m. naslovili več vprašanj na podtajnika za zunanje zadeve dr. Daltona, ki se je pa vsakemu odgovoru izognil in potrdil samo vprašanje, da so o teh pogajanjih obveščene Združene države in pa Japan.

Trdi se, da se je Francija odpovedala svojemu prvotnemu stališču glede podmornic in sklenila v smislu londonskega pakta reducirati višino svoje tozadevne tonaže, zato pa izposlovala pravico, da sme zgraditi tem več rušilcev. Ne ve se pa, kako sta se Anglija in Francija zmenili z ozirom na namen francoske vlade, da konstruira serijo velikih križaric, ki bi celo presegale največje bojne ladje sveta, »Lorda Nelsona« in »Hooda«, ki ju je Anglija zgradila in spustila v morje 1. 1929. Nadalje pravijo, da Francija ne vztraja več na tem, da bi njena prioriteta nad Italijo znašala 250.000 ton, kakor je bila to zahtevala na londonski konferenci, ampak da se zadovoljuje s prioriteto 180.000 ton.

Ostane pa slejkoprej poglaviti predmet zanimanja še vedno nepojasnjeno vprašanje, ali sta se Anglija in Francija sporazumeli brez ozira na Italijo, ali pa je Italija na njen sporazum pristala in se mu primerno akomodirala, tako da bi bil pariški sporazum samo predhodni korak za dovršitev londonskega pomorskega pakta s pristopom Francije in Italije. V tem oziru je gotovo samo eno — vsaj italijanski listi kategorično tako trdijo —, da z Italijo ni še gotov noben sporazum, čeprav v Washingtonu zelo optimistično verujejo tudi v bližnji francosko-italijanski sporazum. Angleški listi pa tudi demantirajo, da bi bili Anglija in Francija sklenili separaten sporazum, neodvisno od pristanka Italije in ne glede na njo. Laburistično glasilo »Daily Herald« označuje tozadevne francoske vesti celo kot absurde in trdi, da se bodo pariški dogovori s strani angleškega zunanje urada kot snov diskusije sporočili Rimu, da bi jih le-ta vzel v pretes. Podobno pravijo »Times«, da potekajo pogajanja g. Craygieja na trojni bazi, to je med Anglijo, Francijo in Italijo skupaj, in da se more pomorski sporazum skleniti samo med vsemi temi tremi veleposilami solidarno.

So pa politiki, ki trdijo, da sta Anglija in

Francija v vseh bistvenih pogledih sporazumni in da bo Italija prisiljena pristati na to bazo sporazuma, ako se noče od mednarodne politike popolnoma izolirati.

Iz povedanega je umevno, da v Rimu z veliko nervoznostjo sledijo posvetovanjem na Quai d'Orsayu.

Pariz, 24. febr. kk. Angleško-francoska mornariška pogajanja so se danes dopoldne po skupnem zajtrku obeh delegacij na Quai d'Orsayu nadaljevala v angleškem poslanstvu, in sicer topot v prisotnosti Brianda in Hendersona. Ob tej uri pogajanja še trajajo. Po izjavah udeležencev konference se lahko smatra, da je sporazum končno zagotovljen. Henderson in lord Alexander se bosta najbrže še danes vrnila v London. Sodi se, da je mornariški sporazum med Francijo in Anglijo gotov.

Pariz, 24. febr. AA. Angleški zunanji minister Henderson in prvi lord admiralitete Aleksander sta v spremstvu Craigieja odpotovala nenadoma v Rim. Poročajo, da so pomorski razgovori med Francijo in Anglijo dosegli stanje, da je postalo nujno potrebno posvetovanje z italijansko vlado. Potovanje v Rim je bilo sklenjeno na popoldanski seji med Hendersonom in Briandom.

Pariz, 24. febr. kk. Ministrstvo za zunanje zadeve je izdalo komuniké, ki samo navaja, da so se vršili razgovori med angleškimi in francoskimi delegati v prijateljski atmosferi, da pa o doseženem uspehu še ni mogoče definitivno govoriti, dokler ni zagotovljen pristanek italijanske vlade.

Berlin, 24. febr. AA. Nemško časopisje obširno komentira angleško-francoske pomorske razgovore v Parizu. Dočim jih na eni strani pozdravlja kot nov poskus za omejitve pomorskega oboroževanja, pravi na drugi strani, da bodo ta pogajanja prinesla novo nesrečo Nemčiji. Časopisje poudarja, da bo Anglija dosegla ohranitev takozvanega »standarda dveh držav na morju« z velikimi konvesijami Franciji v vprašanju kopnega oboroževanja. Listi menijo, da bo Anglija pustila Franciji v tem oziru popolnoma svobodne roke in podpirala njeno stališče na prihodnji svetovni razorožitveni konferenci, ki se bo najbrže ponesrečila, ker bo Nemčija trdno vztrajala na načelu, da mora biti razorožitev vsestranska. V primeru, da se to ne bo zgodilo, bo Nemčija morala izstopiti iz Društva narodov.

Hindenburg v nevarnosti

Berlin, 24. febr. kk. V palačo državnega predsednika Hindenburga je prišel danes opoldne 28-letni trgovski pomočnik Broll. Tam so mu urekli, naj svojo prošnjo za podporo vloži pisмено. Zato se je silno razburil in rekel, da mu je samo še par ur živeti. Naenkrat je imel Broll v roki revolver, katerega so mu po hudem boju odvzeli. Izjavil je, da je hotel izvršiti samomor. Njegov revolver je bil nabit in odprt. Smatrajo ga za duševno bolnega.

Bombni rekord

Newyork, 24. febr. kk. Na strehi predsedničkove palače v Havani so zopet pravočasno našli bombo. To je bila že 20. bomba v zadnjih 48. urah.

Von Capelle umrl

Bremen, 24. febr. AA. V ponedeljek je umrl v 75. letu življenja zadnji mornariški državni tajnik nemškega cesarstva admiral von Capelle.

njenega sedanjega prekrernega finančnega položaja. Se manj se je zanašati na Ameriko, ki ji ni mar ničesar drugega, kakor da se ji z bogatimi obrestmi plačajo njene žrtve v 1. 1917-18, naj se potem iztisnejo od kogarkoli. Ljubimkanje s sovjeti pomeni kockanje za obstoj Nemčije kot zapadne državne in kulturne velesile; zelo nevarno igro, ki je dozdaj Nemčiji prinašala samo politično škodo, ker je preprečevala, da bi demokracije zapada imele v Nemčijo zaupanje. Kako drugače se je obnašala Francija po porazu 1. 1870! Najbolj nespametno pa je zanašanje nemškega nacionalizma na Italijo. Ta zahteva revizijo mirovnih pogodb samo zato, da privleče popolnoma k sebi Madjarsko z namenom, da obkroži Jugoslavijo. V reviziji

zijo mej v škodo Romunije pa Italija nikoli ne bo pristala kakor seveda tudi ne v revizijo lastne severne in vzhodne meje. »Revizionistična« politika Italije je golo izrabljanje antifrancoskega razpoloženja nemške mase v lastne namene.

Tudi vzhodna nemška meja proti Poljski se ne da kar tako gladko in enostavno popraviti, kakor mislijo nemški nacionalisti, katerim dajejo poguma v tem oziru tudi nekateri francoski krogi. Edina pravilna politika za Nemčijo je, da v tesnem sodelovanju Franciji pomaga, da se izgradi unija evropskega kontinenta od Lizbone do Varšave. S Francijo pa ni težko doseči popolne sprave in kooperacije: le pošteno in odkrito jo je treba hoteti. Tako svetuje Nemcem Nemec.

Odgovor Delavskih zbornic na načrt zakona o socialnem zavarovanju

Belgrad, 24. febr. I. Odbor centralnega tajništva Delavskih zbornic je izročil ministru za socialno politiko končni odgovor k načrtu zakona o socialnem zavarovanju. V odgovoru je rečeno, da so zbornice izvršile konzultiranje delavstva v najširših danih možnostih in da so delavske zbornice radi tega stopile v stik z delavstvom vseh vrst. Delavci predvsem izražajo zahtevo, da se končno izvede zavarovanje za starost, onemoglost in za slučaj smrti, ki je bilo obljubljeno v zakonu že pred desetimi leti, pa se še doslej ni izpolnilo.

Kljub zelo težkemu materialnemu stanju je delavstvo pripravljeno prispevati 1,5% svojih dnevnih. Posebno se nadejajo, da bodo najmanj toliko plačali delodajalci in da bo država dala potrebno pomoč.

Ker pa načrt novega zakona določa zmanjšanje sedanjih delavskih pravic pri zavarovanju za slučaj bolezni in nesreče za 30 %, ker izključuje od pravic na zdravljenje člane delavskih rodbin, ker zmanjšuje rente, članarino in večino pravic veže na 10-mesečno zaposlitev v enem letu, kar je pri današnjih nesigurnih gospodarskih razmerah zelo malo verjetno, zato delavstvo smatra, da bo preveč izgubilo, če bi se ta naredba uveljavila. Zato želijo, da se stari zakon o zavarovanju delavcev ne ukine, marveč da se polagoma izvaja in da se izvrši še vsa daljnja nivelizacija.

Konferenca glede brezposelnega delavstva

Belgrad, 24. febr. AA. Jutri se sestane tu konferenca zastopnikov zainteresiranih ministrstev in predstavnikov delavskih in delodajalskih organizacij v vprašanju nezaposlenosti delavcev. Konferenca bo proučila vprašanja nezaposlenosti delavcev v naši državi in inozemstvu. Konferenco bo otvoril minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Nikola Preka. Povodom te konference in povodom netočnih vesti gotovih italijanskih listov o fantastični in ogromni nezaposlenosti v naši državi, je bil minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Nikola Preka tako ljubezljiv in sprejel časnikarje ter jim dal sledečo izjavo:

»Vprašanje nezaposlenosti je največji problem današnje dobe in o njem so resno razpravljali mednarodni faktorji vsega sveta. Kot posledica splošne gospodarske krize in depresije, ki danes vlada na svetu, vprašanje brezposelnosti 20 milijonov delavcev z vso težino zahteva radikalne rešitve. Od rešitve tega po svoji vsebini in kompleksnosti najdelikatnejšega problema zavisi tudi rešitev vprašanja ublažitve gospodarske krize na svetu. Zavedajoč se pomena tega problema se je mero-dajni forum bavil s tem vprašanjem. Komisija za brezposelnost je razpravljala o tem problemu in ga izročila svetu mednarodnega urada dela. Po pretresu tega vprašanja se je videlo, da ga je mogoče rešiti samo v sodelovanju z Društvom narodov, ki je merodajni faktor v vseh političnih in gospodarskih vprašanjih. V teku maja bo Panevropska unija v času svojega zasedanja imela prilo-pnost proučiti to vprašanje. Dasi je pri nas ta problem le majhen z ozirom na druge države, sem vendar kot minister za socialno politiko in narodno zdravje smatral za potrebno, da sklicem konferenco predstavnikov delavskih in delodajalskih organizacij, da se prouči statistični podatki. Ta konferenca ima informativen značaj. Preden se pristopi k rešitvi tega vprašanja, je potrebno ugotoviti točne statistične podatke. Podatki, s kateri-

Dalje v svoji vlogi govorijo o borzab dela in pravijo, da nekatere borze dela ne marajo dati zakonite podpore delavcem, ki niso rojeni in zaposleni na njihovem ozemlju. Tajništvo bo zahtevalo, da se ta nezakonita praksa ukine. Z ozirom na veliko važnost borz dela v današnjih časih velike brezposelnosti, prosi tajništvo ministra za socialno politiko, da organizira skupno konferenco zastopnikov vseh borz dela in delavskih zbornic, na katerih bi se razpravljalo o ukrepih za reorganizacijo borz radi uspešnejše borbe proti brezposelnosti.

Odbor z velikim zadovoljstvom pozdravlja sklep ministra za socialno politiko Preke, da se na reden in zakonit način izvršijo volitve delavskih zaupnikov. Volitve se vršijo v najlepšem redu in brez težav v celi državi, kar jasno dokazuje, da ni bilo razloga za njihovo odlaganje. Duhovno razpoloženje med delavstvom v celi državi je danes tako urejeno, da bi bilo koristno in celo praktično, da se po volitvah delavskih zaupnikov izvršijo redne volitve za delavske zbornice.

Odbor je sklenil, da se izreče posebna zahvala ministru Preki, ker je po svojih organih dal ves material vedno na razpolago tudi delavskim ustanovam, kar jim daje neke vrste služben značaj.

mi dozdaj razpolagamo, so v marsičem nezanesljivi, a tudi metoda zbiranja je bila različna. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je izdelalo statistiko po dosedanjih podatkih, toda potrebno je zbrati podrobnih podatkov, posebno v pogledu nezaposlenosti kvalificiranih delavcev, ker se ti ne prijavljajo za podporo pri borzab dela. Radi tega bo ta konferenca važna z ozirom na to, da podpre ministrstvo, da dobi točne statistične podatke za sodelovanje delavskih in delodajalskih organizacij, da se pokaže pot, po kateri je treba iti, da se nezaposlenost v naši državi odpravi in da se prepreči vsaka eventualnost. Razen tega ima konferenca namen proučiti vprašanja, v koliki meri vlada brezposelnost v drugih državah posebno v kontinentalnih in v koliko se nas tičejo ljudje, ki se tam nahajajo na delu. V zvezi s tem so se pojavile alarmantne vesti o repatriaciji nekoliko tisoč naših brezposelnih izseljencev in da je moje ministrstvo v zvezi z drugimi ministri sprejelo definitivni sklep za povrnitev in naselitev naših delavcev, ki se nahajajo na delu v inozemstvu, v kraljevini Jugoslaviji. Po podatkih, s katerimi razpolaga ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, ni nobenega razloga, da se prikaže to vprašanje v tako ostri obliki, kakor to po vseh vesteh izgleda, toda z ozirom na važnost tega vprašanja misli ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v sodelovanju z drugimi ministri, da so potrebni ukrepi za ureditev akcije v interesu naših v inozemstvu nezaposlenih delavcev.

Na vprašanje časnikarjev, ali se bo konferenca pečala z razpravljanjem vprašanja nezaposlenosti in iskanja vzrokov njenega pojava, je odgovoril minister: »Ne, ker bi to prekorajilo njen delokrog in ne bi dovedlo do nobenih rezultatov. Predstavniki delavcev in delodajalcev bi iznesli razne nazore in diskusija bi šla v nedogled. Ta konferenca ima posvetovalen značaj in praktičen pomen.«

Za federativno ustavo nove Španije

Izjava polkovnika Macia, ki so ga Katalonci trumialno sprejeli

Barcelona, 24. febr. fr. (Izv.) Danes se je vrnil iz izgnanstva legendarni polkovnik Macia, voditelj Kataloncev, ki je bil svoje dni izgnan od Primo di River, se je pozneje pod vladno generala Berenguerja vrnil nazaj v Španijo in se javil sodišču, ki ga je vrnilo policijskim oblastem, da se ponovno izžene iz Španije.

Sedanja vlada mu je dovolila povratek v domovino. Policija je prepovedala manifestacije ljudstva, toda, kdo naj uduši španski temperament, kadar se razgreje? Od španske meje pa do Barcelone se je polkovnik Macia vračal skozi ovenčane vasi in mesta ter skozi špalirje od veselja prekipelajočega naroda. Ko je izstopil v Barceloni, je moral napraviti kratek nagovor, v katerem je rezumiral svoj program v dve besedi: svoboda, pravica.

»Agencija Havas« poroča iz Barcelone, da je polkovnik Macia v osebnem razgovoru z dopisnikom Havasa izjavil, da ima pred očmi predvsem en cilj, kako rešiti katalonsko vprašanje. Zvest svojim stari političnim idealom bo posvetil Macia vse svoje moči temu, da organizira posebno katalonsko federativno politično stranko. Nadalje se bo trudil, da se vse katalonske stranke strnejo v eno samo skupno fronto. Katalonci, ki bodo sprejeli njegovo geslo, bodo delovali proti vsaki nasilni vladi, najsi pride od leve ali od desne. V to svrbo bo iskal zveze tudi z ostalimi španskimi strankami, ki so zadnje čase pokazale mnogo več razumevanja za težnje Kataloncev, kakor pod diktaturo Primo di River. Po njegovem mnenju je samo en izhod iz sedanje španske krize, namreč, da se razpiše volitve v ustavodajno skupščino, kjer bo narod izrazil svoje želje ter da se z vso resnostjo vzame v pretres možnost federativne ustave nove Španije. Posamezne province, ki so neštetočrat pokazale, da se hočejo vladati avtonomno, med njimi v prvi vrsti Katalonija, ki je enota sama zase, bi se kot suverene države zvezale med seboj v novo zvezno državno obliko, kateri bi načelovala skupna vlada, nad katero bi čuvala dinastija. Polkovnik Macia se začasa svojega bivanja v inozemstvu ni nikoli sestal s Santiagom Albo, s katerim ga pa vežejo naravne simpatije, ker

Madrid, 24. febr. AA. Občinske volitve so odgojene na dan 1. aprila. Sodišča za reševanje volivnih pritožb ostanejo še nadalje. Dalje je po sklepu vlade prepuščeno univerzam, da same določijo dan, kdaj začno spet predavanja. Izmed zakonov iz za dobe diktature ostanejo samo tisti, ki ustrezajo sedanjim prilikam.

Madrid, 24. febr. AA. Skupni izvršilni odbor delavskih organizacij in socialistične stranke je sklenil udeležiti se občinskih volitev, dočim bo volitve v zakonodajno skupščino bojkotiral. Seja je trajala od sobote do nedelje zvečer.

Madrid, 24. febr. kk. Zamora je izjavil v zaporu, da se bodo republikanske stranke enako kakor socialisti udeležile občinskih in pokrajinskih volitev, nikakor pa ne parlamentarnih volitev. Veliki proces pred vojnim sodiščem proti številnim vstašem decembrskih nemirov se bo vršil koncem meseca marca.

Madrid, 24. febr. kk. Na petni seji je sklenil ministrski svet, da bodo volitve v mestih 12. aprila. Čuje se, da je grof Romanones izjavil, da bodo volitve v parlament že meseca julija ali avgusta, kar pa je malo verjetno. Vlada je dalje sklenila, da ukine odredbo zatvoritev vseučilišč in je dala rektoratom pooblastilo, da smejo vseučilišča zopet otvoriti.

Dunajska vremenska napoved. Najprej še na nekaterih krajih sneg, pozneje pa je pričakovati razjasnitve z zmernim mrazom.

Dubrovnik, 24. febr. AA. Pregled vremena: Temperatura 12 stopinj, pritisk 753,5, morje mirno.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, in zmerno hladno.

Anglija in Francija čedaljebolj solidarni

Pariz, 24. febr. kk. Kakor javlja uradni francoski komunik, so nova pogajanja o angleško-francoski zlati politiki dovedla do uspeha, ki bo okreplil in še bolj razvil sodelovanje obeh držav v raznih vprašanjih finančne in gospodarske stroke. »Matine« spopolnjuje to izjavo tako-le: Po znižanju diskontne mere v francoski narodni banki je prenehal močni odtok zlata iz Londona v Pariz.

Govor MacDonalda o vzrokih svetovne gospodarske krize

MacDonald je optimist

London, 24. febr. AA. Razstavljalci in časopisi so zelo zadovoljni z rezultati britske industrijske razstave, ki je odprta drugi teden. Poset je nad vse pričakovanje velik in naročila so dosegla rekordno višino.

»Manchester Guardian« pravi, da je dobila bombažna industrija, ki je nameščena v velikih prostorih Olimpije, približno za 1½ milijona funtov šterlingov naročil.

London, 24. febr. AA. Ministrski predsednik MacDonald je bil sredi gost birminghamske trgovske zbornice. Dejal je, da je napravil optimizem razstavljalcem britske industrijske razstave nanj zelo močan utis. Govoreč o bodočnosti, je MacDonald rekel, da sedanje krize ni kriva produkcija, ki je še bolj močna kot kdaj poprej, niti konsum. Ljudstvo je pripravljeno konsumirati še več kot prej. Vzrok krizi leži med produkcijo in konsumom. Producenti iz enega vzroka ali drugega ne morejo prodati svojega blaga tako, da bi popolno-

Ta problem je torej rešen. Tudi ne bo Anglija najela v Parizu nobenih velikih posojil. City se zadovoljuje s kratkoročnimi krediti, ki so ji na razpolago v zadostni množini. Vsekakor se je posrečilo, spraviti v soglasje bodočo kreditno politiko med Londonom in Parizom, posebno kar se tiče izdaje gotovih posojil za vzhodnoevropske države.

ma zaposlili svoje tvornice. Zato je potrebno, da se spravi produkcija in konsum v pravilno razmerje. Dokler se to ne zgodi, ne bo miru na svetovnih trgih. To je svetoven in naroden problem. MacDonald je dalje govoril o veliki davčni obremenitvi angleškega naroda ter dejal, da je spodnja zbornica s privoljenjem vlade izvolila odbor, ki bo proučil vprašanje javnih izdatkov. MacDonald je izrazil upanje, da bo ta odbor posloval naglo. Vlada se zaveda važnosti vprašanje javnih izdatkov ter bo storila vse, da odbor ne bo izgubljal časa. Vse zlorabe se morajo odpraviti. Gospodarstvo mora rešiti dve nalogi. Pravilno gospodarstvo ni samo varčevanje, temveč obenem pravilno trošenje. Modro trošenje in varčevanje sta dve strani gospodarstva.

V sedanjih časih mora Anglija biti pripravljena, da pomnoži svoje vire in poveča svojo produktivnost.

Avstrija hoče ščititi poljedelstvo

Dunaj, 24. febr. Na zborovanju doljenj-avstrijskega Landbunda se je minister Winkler bavil s položajem avstrijskega poljedelstva. Podal je zanimive izjave v nekako razlagu parlamentu predložene nove carinske novele, ki predvideva splošno povišanje carin na poljedelske prideleke. Sedanja vlada, je dejal minister, hoče na vsak način popraviti napake, ki so jih v tem pogledu zagrešile prejšnje vlade. Vlada je med drugim sklenila izdati odredbo, ki bo praktično onemogočila uvoz zmraznjene mesa iz inozemstva. Odredba je toliko večje važnosti, ker onemogoča uvoz zmraznjene mesa, ki se je uporabljalo za klobase. Pogajanja s poljskim sindikatom za prašičji izvoz so dovedla do sklepa, da sme Poljska uvoziti v Avstrijo 566.000 prašičev in sicer v tedenskih kontingentih. Kontingentiranje po tednih ima namen preprečiti nakupičenje blaga. V četrtek pade odločitev o predlogih glede ustvaritve

uvozišča za žito. Tega načrta ne bo lahko izvesti. Schoberjeva vlada je namreč odpovedala avstrijskemu poljedelstvu tako škodljive trgovinske pogodbe z Madjarsko in Jugoslavijo. Na koncu junija potečejo te pogodbe. Ako ne pride od tega časa do sporazuma, potem pade tudi uvoz iz teh držav pod avtonomno carino kakor tudi uvoz iz drugih držav, ki so vezane s tema pogodbama; avtonomne carine so mnogo višje kot dosedanje. Nove pogodbe z Madjarsko, Jugoslavijo in Italijo bodo slonele na načelu recipročnosti, ki bo vezano s kontingentiranjem. Od teh pogajanj pričakujem znižanje uvoza in določitev ugodnih cen. Delati je treba na to, da se dvigne reja plemenske živine, ki jo potrebujejo Rusija, Poljska in Balkan. Iz zanesljivih virov doznajajo dunajski listi, da ne bo vlada izvedla načrta glede uvozišča za žito, dokler se ne zaključijo pogajanja z Jugoslavijo in Madjarsko.

Vojni proračun Francije

Pariz, 24. febr. kk. Poslanska zbornica je začela danes razpravljati o proračunu vojnega ministristva. Poročevalec Bouilloux-Lafont je izjavil: Nobena država ni toliko žrtvovala za razorožitev kakor Francija, niti Anglija, niti Italija, niti Nemčija, niti Amerika. Nemčija je znala iz mirovne pogodbe pridobiti vse mogoče koristi. Dočim razpolaga Francija danes po uvedbi enoletne vojaške službe samo še z 200.000 možmi izvežebanih in za mobilizacijo pripravljenih čet, ima Nemčija v državni obrambi in varnostni policiji 250.000 mož, ki imajo za seboj šestletno vojaško službo. Francija ima torej komaj še pariteto z Nemčijo. Vsako novo znižanje oboroževanja ali zalog mora torej učinkovati kot premija za nov napad. Ko so ga socialisti prekinili z burnimi protesti, je poročevalec navajal izrek nem-

škega generala von Seeckta: »Največja skušnjava za vojno je država brez obrambe.« Z demonstrativnim odobravanjem desnice je zaključil poročevalec govor s trditvijo: »Naša prostovoljno prevzeta razorožitev ni noben primer več, temveč poskus. Vojaška organizacija države je tudi še danes najboljša varstvo proti vojni.« Socialist Chousset je izjavil: Vojni izdatki Francije znašajo danes skupno 19 milijard frankov, kar je na vsak način pretirano. Vojni minister Maginot je nato zanikal, da troši Francija za oboroževanje več, kakor znaša oficialna številka v budžetu 12 milijard, in poročevalec je pozval socialiste, naj povedo, kje in kako bi se mogli vojni izdatki Francije znižati samo za 1 milijardo, ne da bi bila varnost države ogrožena.

Skol kazensko premeščen

Belgrad, 24. febr. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve premeštil kazensko brez pravice na potne in selitvene stroške Ivana Škofa od uprave mestne policije v Celju III-1 kot upravnega administrativnega uradnika v Gornji grad.

Obvezno zavarovanje proti loči

Belgrad, 24. febr. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za kmetijstvo po zaslišanju predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve predpisal in objavil zakon o obveznem zavarovanju posevk in plodov pred točo.

Italija zvišala carino na sladkor

Belgrad, 24. febr. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine javlja, da je italijanska vlada zvišala carino na sladkor od 36 na 45 zlatih lir za stot. Sedanja proizvodnja sladkorja v Italiji znaša 3.87 milijonov q.

Konvencija med Jugoslavijo in Italijo

Belgrad, 24. febr. m. »Službene Novine« pri- našajo zakon o sporazumu med Jugoslavijo in Italijo o izvrševanju obsodb. o konvenciji med Italijo in Jugoslavijo, o pravni in sodni zaštiti, o konvenciji med Jugoslavijo in Avstrijo, Italijo, Poljsko, Romunijo in Češko o pokolninah, dolžnih po prejšnjih avstrijskih oblasteh, sklenjeni v Rimu 6. aprila 1922.

»Rude pravo« ustavljen

Praga, 24. febr. ž. S policijskim dekretom je bil včeraj ustavljen komunistični list »Rude pravce«. Prepoved izhajanja je bila izdana na podlagi zakona o zaštiti republike.

Avstra'shi škrlanček umrl

Sydney, 24. febr. AA. Slovita avstralska peva- ka Nelly Melba je umrla. Pokojnica je bila znana po vsem svetu kot avstralska škrlanček. Zadnje čase je bolehal. Leta 1928. se je umaknila iz koncertnega življenja in se je posvetila pevaški pedagogiki na konservatoriju v Sydneyu. Preminula je v 70. letu življenja.

Belgrajske vesti

Belgrad, 24. febr. AA. Centrala industrijskih korporacij je skupno z Zvezo velike dalmatinske industrije v Splitu poslala vlogo ministru za trgovino in industrijo in zunanjemu ministru. V tej vlogi prosi za intervencijo pri egiptski vladi, da ne bi povišala carin za cement. Podpisniki podarjajo, da je jugoslovanska, zlasti dalmatinska industrija cementa glavni dobavitelj cementa Egiptu in bi zato od teh carin bila najbolj prizadeta naša država in naša industrija.

Belgrad, 24. febr. AA. Sedmo žrebanje dve in pol odstotne rente vojnih obveznic je bilo od 16. do 21. febr. v oddelku za državne dolgove in državni kredit ministristva financ v Belgradu. Izplačila po členu 12. pravilnika za izplačevanje kuponov amortiziranih obveznic dve in pol odstotne vojne škode vrši samo oddelek za državne dolgove in državni kredit. Izplačila pod 100.000 Din se bodo vršila tudi potom davčnih uprav, nad 100 tisoč pa samo pri blagajni oddelka za državne dolgove in državni kredit, kjer se morajo obveznice neposredno predati. Izplačevanje se bo vršilo od 16. marca dalje in zastara po čl. 5. pravilnika o izplačevanju kuponov dve in pol odstotne vojne škode po enem letu v korist fonda vojnih invalidov. Na podlagi tega bo izplačevanje kuponov iz tega žrebanja zastarelo 16. marca 1932.

Belgrad, 24. febr. AA. Državno sodišče za zaščito države je danes sodelo proti Dragotinu Pillerju, ki se nahaja na begu, in Jovanki Mualčević radi zločina po čl. 1. točka 1 in 4 zakona o zaštiti države in to radi komunistične propagande. Po razpravi je bil Piller obsojen na 7 let temnice in dosmrtno izgnano državljanskih pravic, Mualčevića pa na 6 mesecev zapore pogojno tri leta.

Zagrebske vesti

Zagreb, 24. febr. ž. Na Hlčki progli so ponovno snežni viharji pričeli ovirati promet, zlasti med Rudopoljem in Vrhovino.

Zagreb, 24. febr. ž. Iz Broda na Savi so pripeljali 200 kg težkega soma, o katerem sodijo, da je star 120 let. Do petka bo razstavljen na ogled. petar ga bodo razsekali in razpradali.

Zagreb, 24. febr. ž. Sodišče je po zakonu o zaštiti države obsodilo Pavliška na 2 leti in 2 meseca, Škorca pa na 3 leta in 3 mesece.

4.991.000 brezposelnih v Nemčiji

Berlin, 24. febr. AA. Po uradnem poročilu je naraslo število brezposelnih 16. februarja za 100 tisoč. V Nemčiji je sedaj brezposelnih 4.991.000.

† P. Alfonz J. Miklavčič

Iz Lemonta, Ill., v Ameriki je došlo poročilo, da je 10. februarja umrl bivši član ljubljanske škofije Rev. Alfonz Janez Miklavčič, O. F. M. Njegov pogreb je bil v petek 13. februarja na frančiškansko pokopališče pri Mariji Pomagaj v Lemontu.

V frančiškanski red je stopil leta 1926 in naredil 6. avgusta 1927 neslovesne obljube; slovesne obljube je delal 8. septembra 1930. Med slovesnimi in neslovesnimi obljubami je ustanavljal slovensko taro Sv. Male Terezike v Johnstownu, Pa.; po slovesnih obljubah je bil nastavljen za asistenta k Sv. Stefanu v Chicagu. Že prej je bil bolehen, a resno je zbolel za rakom v črevesju tu, kjer je potem v bolnišnici aleksajancev umrl.

Pokoju je bil rojen v Skofiji Loka 25. junija 1876, gimnazijo je dovršil leta 1897, v mašnika je bil posvečen 14. julija 1900 in pel nato novo mašo pri uršulinkah v Skofiji Loka. Nato je bil kaplan v Smartnu pri Kranju, pri Sv. Duhu nad Krškimi in v Rovtjah, leta 1905 pa je prišel kot župni upravitelj na Vrh sv. Treh kraljev, kjer je bil do svojega odhoda v Ameriko. Ko je prišel v Ameriko, je služboval nekaj časa v Clevelandu, nekaj časa pa je bil župnik v Leadville, Colo., nato pa je prišel k frančiškankam v Chicagu.

Naj v miru počiva!

Jubilej dr. V. Gregoriča

25. febr. 1881.—25. febr. 1931.

Danes, 25. februarja poteče 50 let, kar je bil na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja vsega zdravilstva dr. Vinko Gregorič, sedanjí predsednik Mestne hranilnice ljubljanske. Jubilej se ni le odlično udeleževal v svoji poklicni stroki, marveč je s svojo velikopoteznostjo in bistroumnostjo odločilno posegal tudi v naše politično in gospodarsko življenje.

Vinko Gregorič se je rodil 1. aprila 1857 v Ljubljani, kjer je tudi dovršil gimnazijske študije. Zdravilstvo pa je študiral na Dunaju. Po promociji je vstopil v službo v takratni deželni bolnišnici v Ljubljani, kjer je kot sekundarij in asistent služboval do leta 1886. V tedanjem »Društvu zdravnikov na Kranjskem« je deloval sprva kot tajnik, pozneje pa kot jako agilen predsednik. Na pobudo predsednikov bolniških blaginj za Ljubljano in ljubljansko okolico je leta 1887 organiziral zdravniško službo v obeh blaginjah in je bil takorekoč prvi zdravnik ter koristne socialne ustanove, pri kateri je deloval do l. 1892, ko je bil imenovan za primarija deželne bolnišnice v Ljubljani in pozneje za vodjo.

Leta 1893 je bil jubilar izvoljen za tajnika novoustanovljene »Kranjske zdravniške zbornice« in je bil vodja in duša te zdravniške organizacije. Leta 1905 je z nekaterimi drugimi tovariši ustanovil »Penzijski fond za vdove in sirote društva zdravnikov na Kranjskem«.

Takoj po zjedinenju je preosnoval »Društvo zdravnikov na Kranjskem« v »Sloven. zdravniško društvo v Ljubljani.« Neprecenljive in neveljavne so njegove zasluge za ustanovitev »Zdravniških zbornic« v Jugoslaviji.

Izvoljen za predsednika »Zdravniške zbornice za Slovenijo« je s svojo uvidenostjo in obširnimi znanjem hitro organiziral zbornico na tako trdni podlagi, da je postala vzor vsem zdravniškim zbornicam v naši državi in da je to še danes. Po njem izdelani načrt poslovanja in stanovskega reda so ostale zbornice sprejele skoro brez vsake spremembe. Ko je ob priliki svoje sedemdesetletnice naš jubilar odločil predsedstvo zbornice ter prepustil to mesto mlajšim močem, so ga njegovi stanovski tovariši odlikovali s tem, da so ga izvolili za častnega predsednika Zdravniške zbornice dravske banovine, zdravniški društvi v Ljubljani in Zagrebu pa sta ga imenovali za svojega častnega člana. Cilj in zdrav na duhu in telesu izvršuje — seveda v manjši meri — kljub svojim 74 letom še vedno svoj človekoljubni poklic.

Svoje velike sposobnosti in svoje obširno znanje je posvečal tudi splošnim vprašanjem slovenskega življenja.

Neposredno po svojem prihodu v Ljubljano se je pričel živo zanimati za društveno življenje. Agilni in simpatični doktor je bil takoj izvoljen v odbor »Narodne čitalnice« in v odbor »Društva Narodni dom v Ljubljani«. Sam velik ljubitelj sporta je ustanovil »Društvo slovenskih bieliklov Ljubljane«. Leta 1892 je ustanovil »Vzajemno podporo društvo v Ljubljani«, ki ga je mnogo let vodil kot predsednik od uspeha do uspeha. To društvo se je pozneje preosnovalo v »Vzajemno posojilnico«, ki si je po preobratu postavila svojo monumentalno palačo tik hotela Union.

Leta 1887 je bil dr. Gregorič prvi izvoljen v ljubljanski občinski svet, v katerem se je živahno in iniciativno udeleževal. Po potresni katastrofi leta 1895 je takoj spoznal, da bodo le organizirani hišni posestniki mogli kaj doseči. Zato je brez odloga ustanovil »I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani«. Društvo mu je za njegovo trudi-ljubivo mnogoletno in uspešno delovanje izkazalo svojo zahvalo in priznanje s tem, da ga je imenovalo za častnega člana.

Dr. Gregorič je sklenil ustanoviti »Delniško hotelsko družbo Union v Ljubljani«, ki ga je na svojem ustanovnem občnem zboru tudi izvolila za svojega predsednika. Kot tak se je v svojo le njemu lastno energijo lotil svojega na široko zasnovanega načrta zgraditi v Ljubljani modern, z vsem komfortom opremljen hotel. Zgraditelj Uniona je tudi soustanovitelj »Društva za tujski promet v Ljubljani«, ki je lani praznovalo svojo 25. letnico.

G. dr. Gregorič je bil nekaj let pred svetovno vojno izvoljen v deželni zbor kranjski, v kate-

Tujsko prometna razstava v Ljubljani

Ljubljana, 24. febr.

Tujski promet in hotelska industrija obeta postati važna panoga narodnega gospodarstva v dravski banovini, saj je za to podan glavni predpogoj — nepopisno lepe prirodne krasote naše ožje domovine. Tujski promet je tembolj upoštevanja vreden faktor naš sedaj, v času vladajoče gospodarske depresije, iz katere ne bo tako lahko najti izhoda.

Iz referata g. ravnatelja dr. Dularja posnemamo sledeče vesti:

Vprašanje tujskega prometa pri nas žal še ne vzbuja onega zanimanja in pozornosti, ki ga je vreden. Vse je še več ali manj v povojih, intenzivneje se je pričelo delovanje šele zadnje leto, če izvzamemo tujskoprometne organizacije, ki so morale s težkim delom orati ledino ob nezadostni podpori merodajnih in zainteresiranih faktorjev. Važnost in gospodarski pomen tujskega prometa je treba vcepiti v dušo našega celokupnega prebivalstva, saj imajo od njega koristi vsi sloji: mesta, letovišča in zdravilišča večinoma od inozemskih letoviščarjev, mali krasni kotečki naše dežele pa od domačih meščanov, katerim finančne prilike ne omogočajo obiska modernih in mondenih letovišč.

Za izvedbo programa pa je treba predvsem propagande in še propagande. Propagande, da pridobimo letoviščarje v naše kraje in nazorne propagande, nazornega prikazanja kako modernizirati male podeželske gostilničarske obrate v tujsko-prometne namene.

O teh vprašanjih se je dovoli razpravljalo na sejah tujskega prometnega sveta banjske uprave, sklenilo organizirati v jeseni 1931

veliko tujsko-prometno razstavo in se je v to svrhu sklicala dne 1. oktobra 1930 širša anketa, ki je sklepala o programu in ugotovila, da bo zlasti razstavni material strokovno-poučnega oddelka služil za udeležbo naše banovine ali države na inozemskih tujsko-prometnih razstavah. Na ta način pridemo najlažje do propagandnega in razstavnega materiala za naše udeležbe na inozemskih prireditvah, v svrhu pridobitve letoviščarjev in tujcev za našo deželo. Razstava se bo vršila od 29. avgusta do 8. septembra 1931.

Organizacijski načrt tujsko-prometne razstave je izgotovljen. Pripominjam, da bo tujsko-prometni razstavi priključena tudi kmetijska razstava, to pa zlasti iz razloga, da pritegnemo na razstavo one podeželske kroge, katere zanima bolj kmetijstvo in manj tujsko-prometna vprašanja, želimo pa, da se počno intenzivneje baviti z našim projektom, reorganizacijo tujsko-prometnih naprav v manjših krajih banovine.

Jesenska razstava bo obsegala Tujsko-prometni del in Kmetijski del. Tujskoprometna razstava pa bo razdeljena: 1. v propagandni oddelak, 2. v strokovno-poučni oddelak, 3. v higijeno gostilničarskih in hotelskih obratov, 4. oddelak domače umetnostne obrti, narodne noše, 5. historična razstava in literatura, 6. razstava slovenskih mest, ki jo organizira mestna občina ljubljanska, in 7. umetniška razstava pokrajinskih slik. Razstavi bo še priključen splošni trgovski oddelak, kjer bodo naše trdke razstavile predmete, ki jih potrebuje naša hotelska in gostilničarska obrt, to so: živila, jedilni pribor, porcelan, steklo, kuhinjske potreščine, tekstilni izdelki, hladilne naprave,

telefonske in svetlobne naprave, kopalnice, glasilna, sodi itd.

Razstava bo nameščena v petih razstavnih paviljonih in obsegala 3.000 kvadratnih metrov prostora. Razstava bo vsekakor impozantna in dosegla bo popolni moralni uspeh, če jo bodo podpirali vsi zainteresirani faktorji, zlasti letoviške občine, letoviška podjetja, paroplovne družbe, športna in turistična društva, tujskoprometne organizacije, direkcija državnih železnic in ona pošte in telegrafa itd.

Kmetijska razstava pa bo obsegala razstavo kmetijskih proizvodov zlasti: vino v sodih in buteljkah, brezalkoholne pijače, mle-karske in sirarske izdelke, sadje, sočivje in med. Drugi del kmetijske razstave bo služil prikazanju modernih kmetijskih strojev in orodja. Da še bolj dvignemo zanimanje naših podeželskih krogov za jesensko razstavo, priredimo morda še razstavo plemenske živine.

Jesenska tujsko-prometna razstava ni namenjena samo prebivalstvu dravske banovine, marveč onemu iz vse države. Zato bo potreba izvesti ogromno reklamo in propagando, organizirati skupne izlete naših južnih bratov na razstavo, zainteresirati organizacije za privedev raznih kongresov ta čas v Ljubljani in pritegniti vsaj nekaj inozemcev.

Dolžnost vseh zainteresiranih faktorjev je, da kar najintenzivneje sodelujejo na tej razstavi. Samo tako bo razstava uspešna. Po končani razstavi pa nam bo ostala lepa zbirka razstavnega in propagandnega materiala, s katerim se bomo udeleževali inozemskih podobnih razstav in tako tudi v tem pogledu stopali po začrtani poti proti cilju reorganizirati našo banovino v deželo tujskega prometa.

Delo za narodno vzgojo

Statistika dela Českoslovaškega Orla.

Za l. 1930. izkazuje Čsl. Orel tele podatke o izvršenem delu:

Od 1237 vpisanih društev (odsekov Orla) je poslalo zvezi letne izkaze 1111 društev ostalih 126 ni vpoštevano v tej objavi). Čsl. Orel ima 15.723 dečkov v 998 odsekih in 14.635 dečlic v 969 odsekih; višjega naraščaja: 7319 moških in 8436 ženskih članov (v 936 ozir. 933 odsekih); telovadcev članov 14.696 v 1048 odsekih, članic telovadk 11.228 v 1015 odsekih. Vseh telovadečih v Čsl. Orlu: 72.037 oseb. Netelovadečih članov in članic je 40.592. Vseh oseb (članov članic in vseh vrst naraščajev) 112.629. Teh je na Češkem 30.382, na Moravi 65.000, na Slovaškem 15.213, na Dunaju (v Avstriji) 1025. Letnih občnih zborov 1005.

Notranjih duhovnih vaj se je udeležilo 955 članov in članic iz 240 odsekov. Skupnih sv. obhajil 1351 v 678 odsekih. Verskih slavnosti 1240 v 606 odsekih. Narodne slavnosti je priredilo 911

odsekov. Predavanj 3819 v 723 odsekih, kratkih nagovorov 9423 v 588 odsekih, prosvetnih večerov 2498, skiptičnih predavanj 486, gledal. iger 2737 na 776 odrih, marionetnih predstav 983 na 158 odrih. Čsl. Orel ima 110 kinoliscenc. »Čeblice« imajo v 259 odsekih in prihrankov 713.132 Kč.

Telovadbo po zimi v 653 odsekih, po leti v 859 odsekih, v lastnih telovadnicah 238, v javnih domovih 129, v šolah 116, drugod 231. Državnih tečajev se je udeležilo 49 članov in 29 članic, orlovskih tečajev 467 + 351. 303 odseki so gojili izrazito šport, v omejeni meri goje razne športne panoge vsi odseki. Telovadnih akademij: 189, javnih telovadb: odsekovnih 233, raznih nastopov 1095. Orlovskih čitalnic je 136, knjižnic 651 z 103.731 zvezki. Pevske odseke ima 389 odsekov, godb 44 na pihala, 58 godala, 21 mešanici.

Sodimo, da mora toliko dela roditi ogromen uspeh v korist naroda in države. Bog daj trden obstanek in zdravo rast Čsl. Orlu!

Nova podzemeljska jama

Turkovo brezdno pod Jamnikom — 6 m visoki kapniki

Podnart, 24. februarja.

Svetu čisto neznano je tako zvano »Turkovo brezdno« sredi Malega vrha med Rovti in Jamnikom. Znano je pač Rovtjarjem, morda tudi Češnjčanom. Sredi gozda je skalovje in vhod v »brezno«, ki se spušča v globino v kotu približno 45 stopinj. Izprva kakih 20 metrov je vstop prav lahek, potem teži in se razdeli na več stranskih rogov, ki gredo na vse strani, nekateri vodoravno, drugi še v globino in tako se je mogoče seveda z lestvami in vrvmi spustiti v globino 80 do 100 m.

Zadnje nedeljo so se zbrali rovtarski fantje, da gredo v »brezno«. Vzeli so s seboj lestve, vrvi, baklje, sveče in vse potrebno in škarili ves popoldan po »Turkovem breznu«. Odkrili so mnogo lepih prostorov v globini 60 metrov. Kakih večjih prostorov in dvoran sicer niso našli, pač pa nekaj zelo lepih previsov in hodnikov, ki so kakor umet-

no izdelani. In tudi krasne kapnike so dobili in pravijo, da so nekateri visoki do 6 metrov, imajo čudovit sijaj in nekoliko rdečkasto barvo. Zanimivo je tudi, da so v nekem rovu precej globoko in na pripravnem kraju našli več bakrenih gumbov. Kako so gumbi sem notri prišli, se sicer ne da natanko razložiti, najbrž bo pa gotovo, da so iz časov, ko so še lovili vojake in so rovtarski fantje dezertirali. V »Turkovem breznu« so se pač počutili varni in ti gumbi so morda ostanek kakkega že preperlega dela obleke.

Vsekakor bi bilo potrebno, da bi se podala v »Turkovo brezno« kakšna močnejša in izvežbanejša ekspedicija, ki bi preiskala vse predele in morda — vsaj verjetno je — bo odkrila še prav lepe zanimivosti in da bodo Rovtje zasloveli ne samo po Turkovi gostilni, ampak tudi po »Turkovem breznu«, ki se bo poslej seveda imenovalo »Turkova jama«.

Smrt dveh Slovencev v Ameriki

V ameriških listih beremo:

Dne 28. januarja je umrl zelo dobro znani rojak v Clevelandu, Valentin Dobravec, star 41 let. Znan je bil kot dober družabnik in izvrsten pevec. V Clevelandu je bival 17 let. Doma je bil iz Srednjih Gameljnov na Gorenjskem. V Ameriki zapušča žalujočo soprogo in hčerko, v Chicagu pa sestro in dve sestrí v stari domovini.

V četrtke zvečer je naglo umrl John Babnik, 6009 Luther Ave., star 51 let. V Ameriki zapušča žalujočo soprogo, dve hčerki, Frances in Jenne, in brata Jožefa. Rajniki je šel v četrtke zjutraj na delo kot navadno. Popoldne je potarnal, da ga boli glava. Poklicali so tovarniškega zdravnika, ki je odredil, da mora domov. Ko je zvečer prišla žena domov z dela, je našla moža mrtvega v kleti. Rajniki je bil doma iz St. Vida nad Ljubljano, kjer zapušča očeta, sestro in dva brata ter mnogo sorodnikov. V Ameriki je bival 25 let.

Prizadetim izrekamo globoko sožalje, rajnikom pa naj sveti večna luč!

rem je v zadovoljnost svojih volilcev zastopal volilni okraj Kamnik, Radovljica, Tržič.

Ko je v začetku novembra 1918 narodna vlada razpustila kranjski deželni zbor in deželni odbor ter imenovala posebno revizijsko in kontrolno komisijo treh članov za revizijo poslovanja deželnega odbora, je bil za predsednika te komisije imenovan dr. Vinko Gregorič, ki je bil pozneje določen tudi za predsednika komisije za likvidacijo imovine bivše vojvodine Kranjske.

V priznanje njegovih zaslug za občino in za blagor občanov mu je občinska uprava ob priliki praznovanja sedemdesetletnice podelila pravico meščanstva. Predsednik Mestne hranilnice je bil od 10. februarja 1928. Pod njegovim predsedstvom se je zavod povzdignil na zunaj in preosnoval na znotraj. Za njegovega predsedovanja se je stanje hranilnih vlog dvignilo od 314 na 454 milijonov dinarjev, dubiozne terjatve so se vse odpisale in rezervni zakladi so narasli preko 8 milijonov dinarjev.

Z uradniško pragmatiko si je postavil v sreih uradništva »monumentum aere perennius«.

Zročemu na dolgo polstoletno dobo plodonskega in nesebičnega javnega delovanja želimo v čast in korist svojih stanovskih tovarišev, v čast in korist svojih sosesčanov, ki mu ob njegovem pomembnem jubileju kličemo: Še na mnoga leta!

Kraji pozabljenih lepot

Rakitna.

Na tej božji slovenski zemlji je toliko lepih krajev, ki še niso v modi in zato večina naših ljudi ne ve niti njihovega imena. Zato so naravne lepote za nas samo na Gorenjskem, ne vemo pa, koliko je razsejane tihe, skromne, skrite lepote med slovenskimi mejniki. Ne vem, kaj je temu nepoznavanju vzrok, dejstvo je, da se za povprečno civiliziraneega mestnega Slovence, ki hodi na izlete v naravo, neha slovenski svet nekako pri Vrhniki in Borovnici. Kvečjemu še na Krimu. Kar je nam naprej, je nekaj pozabljenega, daljnega kot Sibirija.

in vendar se prav pri tej mejni črti začneja čisto nov, svojski svet, ki mu ne najdeš podobne in para. To je zemlja med Krimom in dolino Iške, med Borovniško planino in Meniševsko planoto preko Cirkniške doline do Javornika in tam naprej na Bloško planoto do ribniških hribov. Tam so Rakitna, Sveti Vid, notranjski hribi, ki obsegajo bogvekoliko vasi, ki imajo vse sama družinska imena kot n. pr. Bečaji, Mahneti, Rožanče, Hri-barjevo itd., tam so Begunje in Brezje in dalje naprej Cerkniška dolina, ki je edina te vrste na Slovenskem. Globoke doline, kanjoni, črni gozdi, sto in sto studencev, potokov in skritih poti, pa hodiš dneve in dneve, pa ti ni dolgčas, toliko je vse te drobne lepote. Ljudje vedo edino za Bloke, pa še to teoretično iz ilustriranih listov.

Za danes bi se malo ustavil v Rakitni, kot kraju, ki ima vse naravne pogoje za poletno in zimsko letovišče. Dve in pol uri od postaje Preserja ob notranjski železnici leži ta vas, razdrobljena v pet ali šest gruč, ki so razsejane ob robu visoke planote (800 m nad morjem). Pot od postaje pelja po krasnem gozdu vse višje in višje prav do roba planote, kjer se človeku razgrne diven pogled: na ljubljansko ravan in njeno megljo in na vse planine, na drugi strani na notranjske gozdove in grane in gore vse do Snežnika.

Rakitna je eden najbolj zdravih krajev na Slovenskem. Zrak je planinski, štirirajo ga gozdi vse naokrog, ultravioioletni žarkovi je menda na ceste, vsaj higijenski zavod, ki je postavil tu okrevališče za jetične, tako trdi. Vse lansko leto so v vasi umrli 4 ljudje in še to sami stari. To je prva prednost Rakitne. Baje bo letos higijenski zavod zidal majhen sanatorij tu gori.

Druga prednost so ugodni, najugodnejši tereni za smučanje. Teh imate v Rakitni kolikor hočete in kakršnih hočete. Za začetnike in za mojstre in še nekaj prostorov ugodnih za napravo ska-

Sredstev za čiščenje je mnogo

Sigurno, blago, normalno izpraznjevanje omogočijo ARTIN dražeje

Vsebina škatlje za Din 8— zadostuje za 4—6 krat.

kalnice. Sneg je zanesljiv, kot v Kranjski gori, prostora za smučanje je pa neprimerno več. Sicer bi pa o teh stvareh lahko napisal kak poklicni propagator naših naravnih lepot kaj bolj izčrpnega. Kot zimsko športna postojanka je Rakitna idealna, skoraj bi rabil zanjo obrabljeno krilatičo »slovenski St. Moritz«.

Zal, da malokdo ve za te terene. Letos prihaja ob nedeljah par smučarjev, ki so slučajno izvedeli za Rakitno, pa to še zdaleč ni toliko, kot bi kraj zaslužil. Izgovor, da ni nobenih udobnosti, ne drži, zakaj v gostilni g. Kržica (pri Logarju) je dovolj prostora in postelj, potrežba pa prav nič ne zaostaja za gorenjsko. Se vodovod in radio si je nabavil podjetni posestnik v tej samotni, drugo bo pa že prišlo, samo da bi prihajali ljudje.

Še tretjo prednost bi poudaril: cenenost. Vožnja iz Ljubljane do Preserja stare v obe smeri 11 Din. Popolna oskrba: soba, hrana itd. stane v gostilni pri Logarju 35 Din, samo prenočišče šest dinarjev. Lahko pa človek izhaja še bolj poceni. Snega je zdaj precej nad 1 meter.

Tisti smučar, ki je kdaj drvil po rakitniških hribovih in se peljal po tistem »susu« od Rakitne do preserske postaje skozi zasneženi pravilni gozd, ta ne bo nikdar pozabil na te lepote in bo še in še prihajal. Zato pa vsi poskusimo, dokler je sneg še dober.

—rj—

Tri elegantne tatice

Prebrisana in nevarna tropersna deteljiča pred sodiščem

Ljubljana, 24. februarja.

Pred mali senat, kateremu je predsedoval s. o. s. Anton Mlađič, so danes ob 12 lahkih korakov stopile tri še dokaj elegantne, a zelo živahne Hrvatice, vse izvežbane specialistinje v tatvinah po prodajalnah. Črnolaska Pepca Tauber je vzdihnila: »Moj Bog, pomagaj mi!«

Z večernim dolenjskim vlakom so 30. januarja pripele v Ljubljano posestnica Zofka Telšman iz Brezovice pri Zagrebu, nepismena, njena prijateljica in botra nje otroku Pepca Tauber, 32 letna vdova in trgovka v Stenjevcu pri Zagrebu, in pleskarjeva žena Marija Sabot iz Crikvenice pri Sušaku. Eno noč so ložirale na v najeleгантnejšem ljubljanskem hotelu, a pri sebi niso imele niti 100 Din. Prišle so iz Karlovca. Med vožnjo — tako so vse zatrjevale senatnemu predsedniku — so pod klopo kupeja našle novo aktovko, v kateri je bilo razno blago, kupljeno v Ljubljani. Državni ložitelj pa je bil nasprotnega mnenja, ter je v obtožnici navajal, da so vse tri tatice blago ukradle v Ljubljani.

Obtožnica pravi, da so 31. januarja v poznih dopoldanskih urah ukradle pri trdkci A. Krisper najfiniješe drap-čevlje, vredne 340 Din, dalje pri trdkci K. Soss žensko pižamo, vredno 450 Din, več metrov trikotina, vrednega 240 Din in 2 m batista, vrednega 40 Din, nazadnje pa pri trdkci F. Serbec sedem parov finih svilnih, 450 Din vrednih nogavice.

Najelegantnejša med obtoženkami je Pepca Tauber, ki je označena v kriminalnih spisih kot »skitnica«, čeprav ona svečano zatrjuje, da je pošena in da se preživlja s kupčijo. Hodile so po trgovinah, izbirale blago, a vporabljale priliko, da so potem izmikale, kar jim je prišlo pod prste. Bile so še isti dan aretirane v Zalsznikovi slašičarni, ko so ravno srebele belo kavo, a jih je zalotil detektiv.

Med razpravo je bilo zelo živahno. Nekaj časa so se tatice smejale, a potem so začele jokati. Pričo so jih spoznale in natančno opisale njih nastop. Bile so obsojene:

Zofka Telšman na 4 mesece, Pepca Tauber na 2 meseca in Marija Sabot na 1 mesec strogega zapora. Pepca Tauber je po razglasitvi sodbe pristavila: »Sem zadovoljna. Hvala vam lepa, gospod predsednik.« Oproščene so bile tatvine čevljev pri trdkci A. Krisper in tatvine pižame pri trdkci K. Soss.

Dnevna kronika

Koledar

Sreda, 25. februarja: Kvatre. Valburga, devica; Feliks (Srečko), papež. Strogo zapovedan post. Prvi krajec ob 17.42. Herschel napoveduje lepo vreme.

Novi grobovi

† V Ljubljani je 24. februarja umrl g. Jan Horky, podjetnik. Pogreb bo v četrtek ob 2 popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu. Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Iz vojaške službe. Imenovan je bil za poveljnika 1. bataljona 7. pešpolka pehotni major Lovro Pajč; po službeni potrebi so bili odrejeni na službo pri referentu sanitete poveljstva III. armijske oblasti lekarniški major Bogumil Hanak; za opazovalca 1. zrakoplovnega polka zrakoplovni podporočnik Teodor Pavlovič; za blaginjske dravse stalne bolnišnice intendantki podporočnik Karol Petrič; na službo na brod »Vila« poročnik fregate Zlatko Frkič; na službo v gradbeno upravo mornarice nižji vojni uradnik IV. razreda Osvald Šmid-Lukič; na službo v poveljstvo strokovnega orožja nižji vojni tehnični uradnik IV. razreda Julijan Soklič; za poveljnika 1. čete 34. pešpolka pehotni kapetan I. razreda Josip Solc, do sedaj na službi v generalnem štabu potiske divizijske oblasti; razrešen je dolžnosti na brodu »Vila« poročnik bojnega broda I. razreda Božo Martinec. — Službe rezervnega častnika je razrešen pehotni poročnik Avgust Zablachan. — V tehnično stroko mornarice je prevezen za nižjega uradnika I. razreda civilni uradnik III. kategorije I. skupine Ivan Mance.

Revmatizem popolnoma ozdravljiv!

Uporaba Togonal tablet pomeni velik napredek v medicini. Togonal odgovarja modernim zahtevam zdravljenja: Togonal tablete delujejo hitro in sigurno. Togonal odstranjuje na naroden način največji strup človeškega telesa mokrotno kislino in deluje s tem direktno na koren bolezni. Togonal tablete so popolnoma neškodljive za želodec in ostale organe in se zato lahko jemljejo v vsakem času. V neštevilnih klinikah in bolnicah preizkušene Togonal tablete predstavljajo najdovršenejši način zdravljenja proti revmatizmu, gihtu, išiasu, živčnim boleznim, boleznim od prehlada, gripi itd. Posebno v zastarelih slučajih, kjer so bila druga sredstva brezuspešna. Togonal je deloval in bolečine so ponehale.

Togonal tablete se dobe v vseh lekarnah. Pazite pa na nadpis Togonal, da ne boste dobili kakega slabega preparata.

Ostale vesti

— Priznanje dobri knjigi. Pisatelju knjižice »Kvišku zdaj dežela vsa: Ze ste brali ugodne ocene in priporočila o Vaši novi knjižici »Kvišku« o katoliški akciji. Moja realistično naravo poznate in izkušnje veste, da upam tudi svoje neugodno mnenje komurkoli v brk povedati. Prečital sem Vašo novo knjižico in premislil, pa Vam ves navdušen čestitam, Vam in vsem, ki jo bodo brali, še bolj pa tistim, ki bodo po njenih navodilih delali. Zagrabil ste tako posrečeno ta univerzalno katoliški problem, ki hodimo že več let okoli njega nevedoč kje in kako naj se ga lotimo, in ga obdelali tako temeljito, najo, vabljivo in s tako lapidarnimi besedami, da se mi zdi cela knjiga kakor zvonjenje in pritiskanje cele dežele, ki ga eliš na Sv. Joštu ali na Šmarni gori pred nedeljo. Prekosili ste v tem spisu samega sebe! Celoznanja oblika je izredno privlačna in cena zelo zmerna. Ne vem, kakšna bo usoda te knjižice, Zase som sklenil, da bom vse storil, kar znam in morem, da jo dobi v roke vsaj v vsaki vasi moje župnije eden ali dva agilna vernika, ki bosta skrbela, da jo bodo brali v vseh hišah, kjer se je ne bodo s silo ubranili. Tudi verske družbe (3. red, Marijina družba, Apostolstvo mož) jo bodo brali ali skupno poslušali. Prepričan sem, da bodo mnogi, ki bodo to knjižico spoznali, želeli dobiti v roke tudi ostale Vaše knjižice. Vseblina, velika potreba časa in še Vaš čudovit jezik in slog to zaslужijo. Slutim, da Vas bo za vsa Vaša mnoga razočaranja treh desetletij uspeh te knjižice bogato nagradil. Bog živi Vas in Vaš načrt naše slovenske katoliške akcije! — Udani Vam župnik Jernej Hafner. — Stari trg pri Ložu, 23. februarja.

— Upravni odbor Zveze občinskih uslužbenec je imel ob 21. do 23. februarja v Belgradu svojo sejo, da formulira želje, ki jih imajo občinski uslužbeneci glede novega občinskega zakona in da te želje predložijo merodajnim činiteljem. Ob tej priliki smo zvedeli, da se pripravljajo zakon za počeletne občine in da bo izdan v dveh mesecih. Zakon za mestne občine se bo sestavljal in izdal pozneje. Na seji je bilo sklenjenih več resolucij.

— Izplačilo državnih dolocev iz prejšnjih let. Poluradno se objavlja te dni, da je izdal g. finančni minister navodilo o postopku pri likvidaciji neporavnanih dolžnosti in državnih obvez (izplačil) iz prejšnjih dob do vseheta 31. marca 1929. Med neizplačane terjatve spadajo pri nas v Sloveniji tudi oglednine živinozdravnikov, ki so jih ti nabrali od strank v gotovini pri pregledovanju živine na železnih ter jih izročili državnim blaginjam v celotnih zneskih, od katerih jim mora država vrniti v uradno določenih zneskih. In vendar je že preteklo deset let in prizadeti še do danes niso dobili svojega denarja, dajati je cela vsota za državo prava malenkost, za ogledno veterinarje pa vendar le prav znatna.

— Teritorialna pristojnost turških konzulatov. Banská uprava je prejela o teritorialni pristojnosti turških konzulatov v naši kraljevini tole obvestilo: 1. Konzularna jurisdikcija konzularne sekcije turškega poslanstva v Belgradu obsega Dunavsko, Drinsko, Primorsko, Vrbsko banovino in Belgrad; 2. pod pristojnost turškega konzulata v Zagrebu spadata Saveka in Dravska banovina; 3. konzularna jurisdikcija turškega konzulata v Skoplju obsega Moravsko, Vardarsko in Zetsko banovino.

— Prepovedan inozemski tisk. Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej koledar »Američki Magyarak Kossuth Naplára 1931«, ki je izšel v madžarskem jeziku v Ameriki, in knjigo »Der Schuss in den Weltkrieg«, ki jo je napisal Bruno Adler in je izšla v založbi »Dieck et Co., Stuttgart«.

— Jugoslovanski parnik v nevarnosti. Z Maite poročajo, da se nahaja jugoslovanski parnik »Dohodak« na 37° severne širine in 12° vzhodne dolžine v nevarnosti in prosil za pomoč.

— Sava narašča. Ker se zadnje dni radi toplejšega vremena sneg močno taja, je Sava začela precej naraščati. V Zagrebu je že narasla za 2 metra. Vendar neposredno »nevarnosti« za povodenj še ni.

— Drzen tat. V Zagrebu je neka ubožna žena peljala po ulici svojega sedemletnega sinčka. Nenadoma ji je neki zlikovec iztrgal ročno torbico in pobegnil. Žena je vpila na pomoč, sinček je pa stekel za tatom. Otroku so se pridružili tudi številni pasantje. Tat je med tem vrgel torbico proč in se mu je posrečilo pobegniti. V torbici je bilo 40 Din in pa važne listine. Sinček je pobral torbico in jo ves vesel izročil svoji materi.

— Ameriški izletniki v Splitu. Jutri bo priplul v Split razkošni parnik »Carinthia« s 163 ameriški izletniki. Po kratkem postanku v Splitu bo parnik nadaljeval vožnjo ob našem Primorju.

— Vlóm. V Latkovi vasi v bližini Sv. Pavla pri Preboldu so tatovi vlomili pri trgovcu Jožefu Basletu in mu odnesli manufakture in gotovine v skupni vrednosti 10.000 Din. Za tatovi manjka vsaka sled.

— 43 psov postreljenih. V vasi Veliki Raven pri Križevcih so te dni na ukaz okrajnega načelnika postrelili 43 psov, ker so bili ogrizeni od steklega psa. Stekli pes je ugriznil tudi služkinjo Julko Gorenc, katero so prepeljali v Pastourjev zavod v Zagreb.

— Poplava v okolici Križevcev. Radi naglega tavanja snega in obilnega dežja je nastala v okolici Križevcev velika povodenj. Potok Glogovnica je silno narasel in se razlil preko svojih bregov. Voda ogroža več vasi in kmetje ne morejo v mesto. Ves promet je ustavljen. Voda še vedno narašča.

— Francoščina brez učitelja. Osnovni pojmi iz francoske slovnice za samouke. Priredil dr. St. Leben. Ljubljana, 1930. Strani 173, cena 28 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Knjižica obsega najosnovnejša pravila iz francoske slovnice, ki so v celoti neobhodno potrebna vsakomur, kdor se hoče naučiti francoščine. Ako boš, sledeč navodilom pisatelja, skrbno in pazljivo predelal to knjižico, sicer ne boš znal popolnoma francoski, pač pa boš zmogel razumeti najpreprostejšo vsakdanjo govorico in si boš znal za prvo silo pomagati in občevanju s Francozi. Knjiga bo posebno dobrodošla našim izseljencem v Franciji.

Pri motenjih v želodcu in črevih, bolečinah v trebuhu, razdraženosti, nervoznosti, omotici, težkem snu, splošnem slabopojutju, zmanjšani moči za delo se doseže olajšanje z dnevno čašo naravnega »Franz-Josef« grenčice. Sloviti zdravniki hvalijo izbornost lekovitost, ki jo nudi »Franz-Josef« voda v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo posebno polnokrvnim, korupulentnim ljudem, trpečim na protinu in hemeroidih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Celje

— Stilna in režijska posebnost bo gledališka predstava, ki jo je za soboto zvečer in nedeljo popoldne (28. febr. in 1. marca) pripravila v uprizaritvi Molierevega »Namišljenega bolnika« Gledališka družina KPD. Naša javnost pozna to duhovito komedijo zgolj iz dosedanjega slovenskega tiskanega prevoda. Gledališka družina KPD si je oskrbela svoj prevod, ki vsebuje tudi obe medigri, ki sta vseskozi muzikalni stvaritvi. Muzikalno sta delo opremila celjska komponista g. Ciril Pregelj in Lovro Kubišta. G. Ciril Pregelj bo tudi osebno dirigiral velik salonski orkester, ki se je za to priliko sestavil iz najboljših celjskih godbenikov. Pevske točke izvajajo člani in članice Gledališke družine. Zanimivo je režija rešila problem kostumiranja. Del igralcev bo oblečeni v sodobne moderne obleke, del pa v stilizirane historijske kostume. Režija je to zamišljalna idejna zgradba komedije same. Tako bo predstava za Celje v gotovem oziru novost in toplo priporočala, da si jo vsakdo ogleda. Vstopnice se prav živočno kupujejo v Slomskovi tiskovni zadrugi.

— Javna redna seja obč. odbora Celje okolice se je vršila 21. t. m. v občinski posvetovalnici na Bregu. Župan je poročal, da je bil račun za l. 1929 v občinski pisarni skozi štirinajst dni javno razporežen in da ni bilo nobene pritožbe. Nato je poročal poročevalec fin. odseka g. Kukovec o računu ubožnega zaklada, ki znaša Din 110.329.55 dohodkov in ravno toliko izdatkov. Občinski račun znaša Din 2.503.376.40 dohodkov, izdatkov pa Din 2.131.542.60. — Za krajevno pravico za gostilno sta zaprosila Čater Blaž na Dobrovi in Kolenc Franc v Zagradu. Občinski odbor se je izrekel proti krajevni potrebi. — Ker je občina samostojno zdravstveno okrožje, je občinski odbor kot okrožnega zdravnika postavil g. dr. Drago Kočvaria. — Odobril se je parca, načrt ob Dečkovi cesti. — Sprejeli so se še nekatere osebe v domovinsko zvezo, nakar je župan zaključil sejo.

— Občni zbor drž. krajevne zaštite dece in mladine v Celju se ne vrši 23. t. m. radi bolezni nekaterih odbornikov; preloži se na poznejši čas.

Prevalje

Naša kmetijska nadaljevalna šola je napravila minuli četrtek poučno ekskurzijo v Velenje. Ogledali smo si živinorejo pri Ježovniku, velenjsko elektrarno in perutninsko postajo grofice Herbersteinove. Prijazna gospa nam je dala vsem mnogo praktičnih napotkov za vzrejo perutnine, razdelila je med udeležence brošure o kapunjenju in jih nekaj dala še za one učence nadaljevalne šole, ki vsled slabih gmotnih prilik niso mogli z nami. Prijetna dolžnost nas veže, da se zabvalimo preveljski Hranilnici in posojilnici, ki je tudi tukaj umela važen namen poučne ekskurzije, ter je povrnila vsem udeležencem vozne stroške. Vidimo, da enako podpira narodno delo, kakor je bila to njena navada že tudi pred vojno.

Šoštanj

Esperantski klub je priredil v nedeljo zvečer v Zdravstvenem domu družabni večer z burko »Dva gluha« in s sodelovanjem tamburaškega zbora.

Občni zbor Kmetijskega podružnika. V nedeljo je imela tukajšnja Kmetijska podružnica svoj letni občni zbor. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je podružnica v preteklem poslovnem letu smotorno delovala, prirejala je predavanja, dajala članstvu strokovne nasvete, nabavljala semena, gnojila itd. Odbor je dobil za svoje delo toplo priznanje. V novi odboro so bili izvoljeni gg.: Deberšek, Škruba, Melanšek, Terče, Macarol, Plaskan in Bizjak.

KAJ PRAVIJO ŠTEVILKE:

700.000 ZAVITKOV
ELIDA SHAMPOO
PRODANIH V ZADNJEM LETU!

DOKAZ
NJEVOE PRI-
LJUBLJENOSTI!

700.000 zavitkov
Elida Shampoo
med 13 milijoni
prebivalcev Ju-
goslavije! Vsak
20. prebivalec
uporablja torej
Elida Shampoo.

Za negovanje
las

ELIDA SHAMPOO

Trbovlje

Zanimivo predavanje. Preteklo nedeljo nam je v polni dvorani Društvenega doma predavala gospa Marija Tsunek-Kondo-Skušek o deželi vzhajajočega solca in črešnjevega cveta, o daljni Japonski. Nastopila je v svoji narodni noši in že takoj od začetka pridobila simpatije poslušalcev s svojo skromnostjo in ljubko eleganco. Orisala nam je svetle in solčne strani svoje daljne domovine, pokazala položaj japonske žene in nas popolnoma nevsiljivo prepričala tudi o kulturno družabnem poslanstvu krščanstva, ki edino na svetu daje ženi in sploh šibkejšim enakopravnost ter nam oznanja svetlošno bratstvo ljubezni. Zanimiva so bila zlasti njena izvajanja o japonski skromnosti, snagi in delavnosti. Našim rekrutom je povedala, da njih japonski vrstniki ne poznajo vinskega navdušenja in primojduševskih navad. Govorila nam je tudi o zimi in zimskem sportu; kako po severnih deželah zapade visok sneg, ki jim zamete hiše, da si morajo ljudje delati rove, iz katerih lezejo kot murni na dan. V sneg pa zapijočice tablice z napisi: Tu spodaj je trgovina N.N. in podobno. Pokazala nam je zavozlano pisavo in za nameček še tri narodne plesse. Bilo je lepo in zanimivo popoldne.

Občni zbor Društva za varstvo otrok in mladinsko skrb se je vršil preteklo nedeljo. Vodil ga je predsednik gosp. Filip Murn. Iz poročila tajnice gđ. Ade Lapornik, ki že 6 let z največjo verno in požrtvovalnostjo vodi tajniške posle, pospešno: V Trbovljah nima nobeno društvo toliko članov kakor naše, le žal da se članstvo za delovanje društva premalo zanima. Člani so vsi delavci in nameščenci rudnika, Dukičevega podjetja, cementarne itd. Delavci in nameščenci plačujejo članarino po 50 par, ostali pa po 6 Din. Društvo vzdržuje otroški vrtec, gospodinjstvo šole in ljudsko knjižnico. V vrtec hodi do 160 otrok, od katerih rudarski očetje in drugi ne plačujejo nobene šolnine. Gospodinjstvo šole obiskuje vsako leto po 24 učenk, prednost imajo vedno delavske hčere, za katere plačujejo starši samo po 10 Din na mesec, za to pa dobivajo kosilo in malico dopoldne in popoldne. Javna ljudska knjižnica, ki je last društva, ima 1800 knjig. V preteklem letu je bilo izposojenih 3381 knjig. Društvo podpira sirote in bolehe otroke. V preteklem letu je razdelilo podpor v znesku 1312 Din. Poslalo je tudi osem bolehnih otrok na letovišče. Tudi obleko in čevlje dobe potrebni otroci. Poleg članarine je društvo prelo tudi denarne podpore od raznih korporacij in oblasti. — Blaginjsko poročilo je podal g. Skrinjar Jože: Dohodkov je bilo v preteklem letu 51.346 Din, 50 par, izdatkov pa 38.182 Din 40 par. — Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen gosp. Murn Filip, za podpredsednika gosp. Križnik Filip, za tajnico gđ. Ada Lapornik, za blaginjskega gos. Skrinjar Jože. Poleg teh je bilo izvoljenih še 15 odbornikov oziroma namestnikov.

Konjice

Štiri mrličje obnem smo pokopali preteklo soboto. Skupno je umrlo pretekli teden sedem oseb. Pa kakor kaže, bo mrtvaški zvon še dalje pel. Po posameznih vaseh je vse polno bolnikov.

Ponovna dražba. Poročali smo nedavno, da je bila bivša posest, hiša in živinski hlev, gostilničarja Strašnika po njegovi smrti prodana na dražbi za bajno visoko ceno 110.000 Din, oziroma 78.000 Din. Obakupca sta sedaj kupčijo razdrla in oboje pride še enkrat na dražbo.

Dolg čas je ljudem za nedeljskim »Slovenecem«. Zdar namreč dve nedelji našim odjemalcem nismo mogli z njim postreči, ker avtobusni promet stoji. Pa je bilo zelo živahno povpraševanje, kako to, da ga ni. Upamo, da bomo prihodnjo nedeljo že zopet lahko vsakemu čitatelju z njim postregli. Mislimo, da bo do takrat promet zopet urejen.

Jesenice

V petek 27. t. m. ob pol 20 se vrši v risalnici osnovne šole sestanek za ustanovitve potrebne Olepševalnega društva na Jesenicah. Vsakdo, ki mu je napredek našega mesta v oziru programa olepševalnih društev pri srcu, naj se udeleži sestanka.

Stari trg pri Ložu

Vsled snega že 14 dni vozijo pošto in potnike iz Rakeka sem le enkrat dnevno (od jutranjega vlaka iz Ljubljane) sani, ki pridejo v Stari trg ob 1 in odhajajo nazaj ob 3. pop. na večerni vlak. Pota so slaba, globok zmetel sneg in brozga. Sola in vse prireditve (celo pustne veselice) imajo slab obisk. Tečaj za kmetijstvo bi skoraj morali prekiniti, le neutrudni naš okrajni ekonom g. K. Pečovnik se trudi dalje.

V nedeljo, 1. marca t. l. bo občni zbor Živinoerjske zadruge v dvorani kmet, zadrage. Led je prebit, velike težave premagane, podlaga trdna, obstoj in napredek zagotovljen. Da bi le vsi živinoerjci prišli na občni zbor prepričati se!

Za dostojen spomenik našim padlim vojakom je postal rojak Janez Antihar (iz Pudoba) iz Clevelanda dar naših Amerikancev Din 1200, sam pa je daroval 10.000 Din. Nat oje 40 uglednih mož podpisalo garancijo vsak za 1000 Din, da bi mogli dobiti posojilo za spomenik, dokler se ne zbero darovi. Tako bi vendar enkrat tudi naša velika župnija (5600 duš) in 2 občini dobila dostojen spomenik padlim. Do birne 17. maja bi ga lahko imeli. Stal bi na strani zvonika žuone cerkve proti zakristiji. Upa se, da bodo vzlic slabemu zaslužku zbrali potrebno vsoto (še ca 35.000 Din).

Kako se giblje tukajšnje prebivalstvo? Umrlih v župniji Stari trg: l. 1927: 60, 1928: 78, 1929: 62, 1930: 56. Umrli so lani mnogi stari ljudje (po 85, 86, 84, 80, 82, 83, 89, 81 let); najstarejši — Mlakar Matija, Knežja njiva 13, je v starosti 89 let splezal na brezo po veje za metle in se ubil; našli so ga šele drugi dan. Rojenih l. 1927: 105, 1928: 110, 1929: 110, 1930: 140 (umrlih le 56). Dva stara samca sta umrla žalostno: eden v gostilni, drugi na poti iz gostilne. Porok je bilo l. 1927: 28, 1928: 27, 1929: 31, 1930: 34. Letos je bilo poročenih od 12. jan. do 16. febr. 14 parov. Se gibljemo, se...

Moste pri Ljubljani

Jubilej naših pevcev. Naše vrlo pevsko društvo »Zvezda« bo v nedeljo, 1. marca praznovalo svojo 10-letnico. To je lep in močan zbor, ki ga požrtvovalno vodi naš g. Franc Poženel. V nedeljo zvečer nas »Zvezda« vabi na proslavo svoje 10-letnice. Priredila bo v Ljudskem domu akademijo z govorom, petjem in »Kovačevega študenta« nam bodo dali. Odgovorno se vabijo, da bodo prvi pevci dobili nekaj zadoščenja za izvršeno delo in novih pobud za nadaljnje delovanje!

Sv. Križ pri Rog. Slatini

Včeraj smo pokopali tukaj velespoštovanega in obče priljubljenega gospoda vpokojenega nadučitelja Ivana Kita. Rodil se je 11. 6. 1858 na Pečici pri Kostivnici. Učiteljsko, oziroma nadučiteljsko mesto mu je bilo prvo in zadnje pri Sv. Križu na Slatini. Prišel je kot učitelj sem 16. oktobra 1880. 1. novembra 1905 pa je postal nadučitelj. V tej odgovorni službi pa je bil vse do 20. maja 1924, ko je stopil v pokoj. — Ohranimo mu trajno hvaležen spomin!

Pri sankanju si je zlomila nogo učenka Mičika Plemenitaševa iz Terzišča, ena najboljših mladih deklamatorok na križevskem odru. Srčno ji želimo skorajšnjega okrevanja.

Čadram

Zadnjo nedeljo smo otvorili štedenski zimski kmetijski tečaj v tuk. Katoliškem društvenem domu. Predavanja se bodo vršila do vključno svetne nedelje dne 29. marca. Poučujejo sledeči gg. strokovnjaki: Drag. Trstenjak, okrajni načelnik; Vlado Kuret, klet, nadzornik; ing. P. Ferline, okr. kmet. ref.; ing. Travirka, okr. šumarski ref.; Anton Urbanija, zadr. revizor; M. Zupanc živin. inšpektor; P. Škofič, živinozdravnik; dr. Rudolf, okr. zdravnik in Ant. Medved, kmet. uradnik. Med ljudstvom vlada veliko zanimanje za tečaj, kar je pokazala že nedeljska velika udeležba.

V boju s himalajskimi orjaki

Doživljaji profesorja Dyrenfurtha v višini 7000 metrov

Dunaj, 22. februarja.

Znani profesor Dyrenfurth je nadaljeval svoje predavanje v dunajski »Uraniji« o svoji ekspediciji na vrhove himalajskega gorovja in povedal sledeče:

V višini 5000 do 7000 metrov človeško telo zelo trpi. Občutno je pomanjkanje zraka. Zdravnik, ki je bil z ekspedicijo, je hribolazce krmil s preparati iz jeter, kar olajšuje dihanje. V teh visokih gorah je treba drugače dihati kakor v nižini. Počasno in globoko dihanje je tu nemogoče. Treba je pri vsakem koraku najmanj dvakrat dihati. Težava je tudi v tem, ker je človek prisiljen pri tem hitrem dihanju dihati skozi usta, radi česar se vnamejo sluznice, ki povzročajo strašen kašelj, katerega ne more olajšati nobeno zdravilo. Moje glasotvornice so bile tako vnete, da tri tedne nisem mogel na glas govoriti. Posebno me je mučil kašelj ponoči. Ker se na Himalajskih gorah skoro vsako noč pojavljajo snežni viharji, smo morali šotore dobro zapreti. Zato pa nam je kmalu prišlo primanjlo zraka ter nas dušilo. Tudi rane, pa najbodo še tako neznatne, se v tej višini nerade celijo in mučijo človeka po cele tedne. Izredni napori so nas zelo zdelali. Jaz sem n. pr. shujšal za 15 kg.

Mogoče si je olajšati dihanje s tem, da nosijo v te višine s seboj posode s kisikom. Toda za 12urno plezanje bi bilo treba vzeti vsakomur seboj toliko kisika, da bi posoda iz najlažjega materiala sama tehtala 17 kg. Ker je treba s seboj imeti še nekaj druge prtljage, znaša skupna obtežba turistu 30 kg.

Zanimivo so bile vremenske ugotovitve. Na višinah Himalaje imamo dva zimska časa. Prava

zima traja od oktobra do konca aprila, od srede junija do srede septembra pa traja monsun, deževno vreme z vetrovi. Zato je treba turistom porabiti čas zgodnjega poletja od maja do srede junija ali pa od srede septembra do oktobra. Po mojem mnenju je bolje spomladi. Eden najhujših sovražnikov himalajskih turistov je vihar, ki preneha le redkokrat za kratko dobo. Zelo nevarno so tudi velike razlike v temperaturi. V višini 6000 metrov smo imeli n. pr. ponoči 25° mraza s snežnim viharjem, ob jasnem dnevu pa ob pripekajočem solncu 70° toplote in še več. Torej v teku 24 ur toplotne razlike 90 do 100°! Da se zavarujemo proti tem strašnim solničnim žarkom, smo morali v najvišjih legah nositi tropske čelade ali pa dvojne klobuke ter kožo zavarovati s tančico ali pa jo namazati s mazilom.

V topografskem oziru je naš uspeh ta, da smo narisali karto vsega ozemlja okrog gore Kanghendcenga v razmerju 1:100.000. Glavna naša naloga pa je bila geološko raziskovanje. Ugotovili smo, da je južno predgorje Himalaje pri Darjelingu in Kanghendcengu sestavljeno iz stare rule (gnaj), medtem ko je na severu v globljih legah najti škrlil. Iz tega sledi, da so se ogromne gorske mase premaknile od severa proti jugu. Prepričali smo se tudi, da sta Mount Everest in Kanhendcenga, ki se kakor dva otoka dvigata iz morja himalajskih vrhov za več kot 2000 m višje, nastala šele s poznejšim dviganjem. Z merjenjem smo ugotovili, da Kanghendcenga še danes raste. Iz dejstva, da smo na vrhovih najvišjih gora našli morske naplavine iz triasne, kredne dobe in jure, smo sklepali, da so bili vrhovi šele pozneje iz severa potisnjeni proti jugu na stari gnaj.

Da se prepričam o tem, sem sklenil

doseči vrh Jongsongpeak ter ga napasti z našega taborišča ob jezeru. Prvi del ekspedicije je vodil Erwin Schneider, ki je skrbno pripravil pot. Zato smo razmeroma naglo prišli do svojega četrtega taborišča. Tukaj smo prenočili v šotoru, ki ga je strašno stresal vihar, tesno stisnjeni drug k drugemu. Zaspali nisem mogel. Vse svoje dosedanje življenje sem videl pred seboj. Ko je vihar nekoliko ponehal, sem začel plezati kvišku s svojim nosačem Levo, ki je nosil fotografske aparate, geološke instrumente in aparat s kisikom. Ko sva preplezala strm pomol zelenega snega in dosegla skale na vrhuncu, sem videl, da je moja domneva pravilna: skale so bile iz apnenca. Geološka opazovanja so me toliko zamotila, da sem z Levo zaostal in opazil, da se moji tovariši že vračajo. Da prihranim čas, sem sklenil, poslužiti se aparata s kisikom, s čegar pomočjo sem v poldrugi uri lahko premagal 400 m visoko strmino. Ob pol 4 popoldne sva stala na vrhu Jongsongpeaka, sanjah moje mladosti: stal sem na najvišjem vrhuncu, ki ga je kdaj doseglo človeško bitje. Toda nazaj gred bi me bila kmalu doletela zla usoda. Prehitela naju je noč, vihar mi je odnesel mojo kožuhovino, kučmo, da me je proti strupenemu mrazu varovala le še lahka svilena ruta. Plezanje po zasneženih in zledenelih skalah je bilo vedno težje in na svojem srcu sem opazil, da sem do skrajnosti utrujen. Kisik mi je že zdavnaj pošel in le malo upanja je bilo, da se bom mogel vrniti. Spodletelo mi je in sem padel, k sreči na skalnat pomol, ki sem se ga oprjel ter po vseh štirih plezaje nepopisno zmučen srečno dosegel naše najvišje taborišče. Šele tukaj sem zopet začutil veselje do življenja, ki je bilo toliko večje, kolikor bolj sem bil šele pred kratkim prepričan, da je izgubljeno.

Najboljša francoska plavalca Solita Salgado, ki je v plavanju dosegla že več rekordov. Te dni se je udeležila tudi plavalne tekme v Berlinu.

Radio

V sredo in četrtek, dne 25. in 26. februarja Radio-Ljubljana ne oddaja radi čistjenja strojev.

Drugi programi

Četrtek, 26. februarja.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 16 Plošče. — 17.30 Vokalni koncert. — 18 Plošče (arabska glasba). — 21.30 »Zlata ura«, komedija. — 22 »Radio-orkester«. — 22.50 Plošče. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 17 Balalajke. — 22.40 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Petje in glasba. — 16 Radio-sola. — 17.45 Ciganski orkester. — 19.30 »Maske«, opera, Hubay. — Dunaj: 12 Opoldanski koncert. — 15.20 Plošče. — 17 Otroška ura. — 20.45 Večerni koncert. — Milan: 12.15 Pesta glasba. — 19.30 Vesela glasba. — 20.30 Simfonični koncert. — Praga: 18.35 Ljudska glasba. — 19.15 Praga. — Langenberg: 17 Popoldanski koncert. — 19.45 Operna glasba. — 20.30 Porenje in Westfalska. — Rim: 12.45 Laha glasba. — 17 Vokalni koncert. — 21.05 Pester koncert. — Berlin: 20.30 »Porenje in Westfalska«. — 22.30 Plesna glasba. — Katowice: 12.10 Plošče. — 17.45 Popoldanski koncert. — 20.30 Laha glasba. — 22.15 Koncert. — 23 Plesna glasba. — Mühlacker: 11.05 Plošče. — 16.30 Popoldanski koncert. — 20 Glasbila. — 20.30 »Porenje in Westfalska«. — 22.20 Zabavna glasba. — London: 12 Orkestralni koncert. — 19.30 Koncert vojaške godbe. — 20.55 Operna glasba. — Moravska Ostrava: 12.30 Radio-orkester. — 19.20 Pesmi. — 21.10 Prenos iz studija. — 21 Simfonični orkester. —

Pri apostolu poganstva

Nevaren obisk pri Ludendorfu

Znani berlinski pridigar dr. Georg Bonne je objavil knjigo »Boj proti kaos«. Posnemamo odtoč zanimiv odlomek o avtorjevem obisku pri Ludendorfu:

Prijazna siva postrežkinja je naznanila moj obisk. Nekoliko minut sem čakal. Nato je naglo vstopil Ludendorf in mi z roko sunkoma pokazal stol.

»Ne maram,« je prišel, »da bi mi pripisovali zanimanje za protestantsko cerkveno obnovo. Če bi me smatrali moji pristaši za našega somišljenika, bi povzročilo to veliko kvarko zmedo. Ali citate redno moj list, »Ludendorfs Volkswarte«?«

Priznal sem, da ga le redko čitam. General je zakrčkal:

»Kako se upate priti k Ludendorfu, če ne citate tega, kar podarja svoji domovini?«

Vstal sem in se hotel posloviti, ker sem videl, da razgovor ne bo prijeten. A Ludendorf me je

zadržal z vprašanjem, ali sem kristjan? Pritrdil sem in zopet se je zadržal nad menoj:

»Kako si upate priti k Ludendorfu, če se smatrate za kristjana? Nikar mi ne pravite, da je bil Kristus Arijec!«

»Na temelju svojih dolgoletnih antropoloških raziskovanj lahko trdim, da so bili Jidje poprej pristno arijsko ljudstvo, ki se je šele pozneje pomešalo z azijskimi in afriškimi rodovi.«

»Kaj za to! Povejte rajši, zakaj spoštujete Kristusa?«

»Zato, ker nam je dal največjo zapoved: »Ljubite svojega bližnjega kakor samega sebe.«

»In jaz vam pravim, da so postali njegovi židovski nauki vzrok vseh nesreč naše Nemčije!«

Imel sem občutek, da me ta mož lahko vsak trenutek zgrabi za vrat in umori. Potrnil sem se ohraniti vsaj na zunanjo mirno kri, se priklonil: »Oprostite, ekselencija, da sem vas motil,« pobral klobuk in odšel...

Grozote na Kitajskem

Iz predavanja misijonarja Roberta

Katoliški misijonar Robert, ki je 38 let bival na Kitajskem, je predaval v veliki dvorani pariške vzklicne sodnje o svojih doživljajih med državljansko vojno. Popolnoma mirno, na temelju uradnih številk in zapisnikov je podal grozovito sliko komunističnega delovanja na Kitajskem.

Prvi sovjetski poslanik Karahan je dospel v Kanton v spremstvu 60 političnih voditeljev in 300 častnikov, ki so se takoj lotili propagande in ureditve rdeče vojske. Karahanova žena je vodila žensko gibanje. Moskovski agenti niso tajili svoje naloge. Eden izmed njih, vodja pekinškega štaba, je sam priznal o. Robertu:

»Potrebovali bomo tri leta, da bomo uničili vse angleške vplive in še dve leti, da izpodrinemo tudi Japonce. Ostali evropski vplivi bodo potem sami spuhli.«

Ta »kitajska pjatiletka« je bila tudi skoro do konca srečno izvršena. Ves notranji Kitaj je bil popolnoma »pometen«. Evropejci so izginili. Poskrili so se po utrjenih obmoirskih komisijah, pred vsem v Sanghajju. Samo katoliški misijoni so slejkoprej za ceno nepopisnega mučenja kljubovali

vali krvavi povodnji. Pastirji niso zapustili svoje črede.

A razbojništvo se je tako razpaslo, da ni prizaneslo niti vele mestom. Še Nanking je postal l. 1927. pogorišče in žrtev razbojnikov. Po uradnih podatkih nankinske vlade je zahtevala n. pr. samo šestmesečna komunistična doba v deželi Kiangsi do 400.000 življenj. Kitajski visokošolci so na čelu »odsekov za zatiranje nazadnjakov« prebrskali vso deželo. Sežgali so 124.000 poslopij v vrednosti 30 milijonov funtov šterlingov. Niso imeli zadosti nabojev, zato so žrtve obglavljali. To se je godilo navadno ob reki, kamor so metali trupla. Voda je bila krvava po več ur. Med žrtvami je veliko razpolovljenih otrok in posiljenih žen. Več tisoč ljudi je bilo oslepljenih in obsojenih na beračenje. Ko pa sta dogospodarila železo in ogenj, se je pričela lakota.

Po računih katoliških misijonarjev je pomrlo na Kitajskem v letih 1923—1930 najmanj 20 milijonov ljudi...

Poslušalci so bili pretreseni. Zastopnik kitajskega zunanjega ministrstva dr. Kuang-Sun-

Jang, ki je po predavanju prosil za besedo, je Evropo pozival, naj kljub temu ne izgubi zaupanja v kitajsko nacionalno gibanje. Četudi za ceno življenj je vstvarilo novo močno državo, napravilo red in bo mirno razveljavilo vse za Kitajce krivične pogodbe z evropskimi državami iz polpreteklo dobe.

Kašljajoči ljudje so nadloga. Če kašljate, vzemite

KRESIVAL

Takoj izleči.

Nevarnost morskih min v Kanalu in Severnem morju. V zadnjem času so v Kanalu in Severnem morju ponovno opazili plavajoče morske mine, ki so za ladje silno nevarne. Mine so bile pritrjene, pa so jih zadnji viharji utrjali in morajo sedaj zelo paziti na nje, da jih s strelom uničijo. Na naši levi sliki vidimo eksplozijo mine, ki so se sestrelili, na desno zgoraj plavajočo mino, spodaj pa mino, ki je že popolnoma preraščena s školjkami.

Kulturni obzornik

Dr. Josip Mal, Zgodovina slovenskega naroda

3. zvezek. Mohorjeva družba v Celju. 1930.

V letošnjem Koledarju beremo, da je dejal odličen mož: »Ko bi Mohorjeva ne bila izdala nobene druge knjige razen te naše zgodovine, bi bila slava in hvale vredna.« Kako prav je imel, dokazuje tudi letošnji, 9. zv. Zgodovine slov. naroda, v katerem se nadaljuje opis »dobe političnega jerobstva 1813—48«. V njem beremo o praveh in slovenskih razmerah ter o šolstvu, kot je bilo pri nas pred sto leti.

Toliko upanja vzbujajoča pomlad francoske Ilirije je bila hitro minula in zapilal je zopet hladni veter dunajske reakcije. Dorasla pa je mladi rod iz ilirskih šol in v svitu romantike nadaljeval domače kulturno delo, ki ga je bila vzbudila jožefinska prosvetljenost. Povsod so zadevali na ovire: avstrijski birokrati bi bili najrajši zadrževali naš jezikovni razvoj na stopnji par krajevno ločenih narečij, cenzura se je bala vsake novotarije, jansenisti »grešnega« leposlovja, ljudstvu samemu pa redke šole-pomnečevalnice tudi niso privzgojile želje po čitanju. Kljub vsem zaprekam je še lo naprej. Praktična potreba uradovanja in dušnega pastirstva je ustvarila stolice za slovenske šole na šolah, Kopitar in Metelko sta nam dala prve znanstvene slovnice in sledile so jim praktične in nabožne knjige v lepši slovensčini. Nena- vadno hitro smo se povzpeli do prave lepe knjige, ki jo predstavlja Kranjska Čebelnica in krog njenih sodrznikov s klasičkom Prešernom na čelu. In po trdem boju s cenzuro in policijo se je l. 1843 rodil drugi slovenski časopis — Bleiweisove Novice, ki so po raznih črkarskih pravdah zdržile Slovence vseh pokrajin v enotni pisavi in otvorile novo dobo v našem slovstvu.

Enako zanimiv je drugi del tega zvezka, ki opisuje tedanje šolske razmere in boje za slovensko šolo. Še vedno so »nemške narodne šole« vlepale našim otrokom nemščino v glavo, čeprav je na splošno popustil pritisk jožefinske germanizacije. Zato so bili uspehi takih šol silno klavni, manj-

kali so jim vrh tega primerni prostori, učiteljem pa zadostni in redni dohodki, pomagali so si kot cerkovniki in orglarji, zakotni pisarji in godeci. Ko so celo nemški gospodje v kranjskem stanovskem zboru uvideli nesmisel nemške šole za slovenskega kmeta in je ljubljanski škofijski konzistorij vodil vztrajen boj za slovenski učni jezik, je l. 1829 cesar Franc odločil, da se mora v ljudskih šolah na Kranjskem, kjer se govori samo slovensko, poučevati v slovenskem jeziku. Šole po mestih in večjih trgih so torej ostale dvojezične, dočim so bile takozv. nedeljske šole že prej samo slovenske. Prav te nedeljske šole, ki so jih postrvalno vodili naši duhovniki, imajo glavno zaslugo za kulturno in narodno prebujanje slovenskega kmeta.

O vsem tem nam govori letošnji zvezek Zgodovine, in sicer temeljito in zajemajoč iz prvih virov, o čemer priča nešteto podrobnosti in statističnih podatkov. Skoro bi rekli, da jih je preveč za poljudno knjigo in da naj bi bila zlasti literarno-zgodovinska poglavja v splošni Zgodovini slov. naroda le sumarno podana, drugače se nam bo ta raztegnila v nedogled. Sicer bi pa itak potrebovali neko poljudno, ilustrativno lepo opremljeno zgodovino slovenskega slovstva in baš Mohorjeva družba je najbolj poklicana, da nam jo preskrbi. V nekem oziru je pa letošnji zvezek vsakega Mohorjana, ki poleg povesti tudi Zgodovine željno pričakuje — in teh ni malo — bridko razočaran: namreč po obsegu! Samo 5 pol jo je, dočim je bilo lani še 9 in predlanskim celo 12 pol! In še nečesa bi si marsikdo želel: boljše papirja, že zaradi tolikih lepih in važnih slik, pa tudi sicer bi morala biti ta knjiga kolikor toliko reprezentativna in trajna. S. K.

Med življenjem in smrtjo, dnevnik krmarja Albanova. Iz rusčine preložil B. Vdovič. Izdala Družba sv. Mohorja v Celju. Stane za ude: broš. Din 27, vez. Din 36; za neude: broš. Din 36, vez. Din 48.

Smelo se lahko trdi, da je to najzanimivejša knjiga te vrste, kar jih je kdaj izšlo pri nas, in marsikdo, posebno pa tisti, ki ni bral uvoda strokovnjaka, bo mislil, da je vsa stvar izničljiva, kakor Robinson. Pa ni. Samo škoda je, da ta dnevnik ni cel in so prva poglavja pisana le po spominu, ki je pa pri takih razmerah gotovo trpel, kar bo vsakomur jasno, ako pomisli, da tudi naši

vojni ujetniki, ki so napravili pot skozi vso Sibirijo in po morju v domovino, ne vedo skoraj prav nič povedati. Pot pa, ki jo je napravila ladja »Sv. Anac« in njena posadka, je še vse drugačna. Vsebinska je na kratko tale.

Leta 1912 se je odpravil škoner »Sv. Anac« pod poveljstvom mornariškega poročnika Brusilova iz Petrograda okoli Skandinavije na pot, ki jo je bil leta 1878—80 napravil Nordenskjöld po sibirskem morju skozi Beringovo cesto v Evropo. Ladja je imela poleg poveljnika Brusilova in krmarja Albanova še 22 ljudi med temi eno žensko, ki pa niso bili vsi mornarji kajti odprava se je imela spotoma baviti z lovom na severne medvede, mrože, tuljne itd. V Karskem morju pa je ladjo zagrabil led, iz katerega se ni mogla osvoboditi, in jo je vleklo ob Novi Zemlji in potem ob Franc Jožefovi zemlji (sedaj Nansenovi zemlji) proti severu dokler se ni po dveh zimah krmar Albanov odločil, da si zgradi zani in kakaj in odrine po ledu peš do suhe zemlje. In res je aprila meseca 1914 s še 13 možmi posadke, od katerih so se pa peti dan po odhodu trije vrnili na ladjo, s sedmimi dvosedelnimi kajaki iz jadrovine, prenapolnjenimi z raznimi potrebščinami in posajenimi na saneh, s 83 stopinj severne širine odrinil na pot, da se pretolče do Zemlje Franca Jožefa in do nje otoka Hooker, do rta Flore, kjer je računal, da dobi, če že ne celih zgradb, pa vsaj razvaline naselbine, ki jo je bil pred dvajsetimi leti postavil angleški raziskovalec Jackson, in ki je zanj vedel iz Nansenovega spisa »V temi in ledu«, ki so ga imeli na ladji. Opis te nad 600 km dolge poti po ledu je sijalen in se bere kakor kak roman. Na rt Flore pa sta dospela samo krmar Albanov in še en tovariš. Vsi drugi so postali žrtve neizprosne narave. Tudi o »Sv. Anac« ni še do danes nobene sledi, dasi bo že kmalu dvajset let od tega. Rešitev Albanova in njegovega tovariša je naravnost čudežna, a vendar resnična, kakor je resnično tudi vse, kar je v tem dnevniku povedano, kar izhaja že iz tega, da je na podlagi zapisov Albanova prof. Wiese (ki se tudi v tej knjigi omenja) izračunal, da mora biti med Zemljo Franca Jožefa in Novo zemljo neznan otok. In res je leta 1930 ruska polarna ekspedicija pod Samojlovičem in s imenovanim profesorjem odrinila na ledolomeu »Sedov« naravnost na izračunani kraj in otok našla. Ta dnevnik bo z užitkom čitalo staro in mlado.

Zlasti pa mlado, kajti knjiga ni le zanimiva, ampak tudi poučna, ker je opremljena s slikami in z dvema zemljevidoma, iz katerih je razvidna pot (plovba) »Sv. Anac« in Albanova, prevajalec pa ji je pristavil poučne opombe. Zato ne bi smela manjkati v nobeni šolski knjižnici.

Naroča se lahko po vseh knjigarnah ali pa v Celju pri Mohorjevi družbi.

Kraljestvo božje. Izšla je pravkar 3. številka tega gotovo najboljšega katoliškega poljudnega lista za širjenje ideje zedinjenja. Menimo, da noben drug katoliški narod nima takega glasila. Ne da bi količkar izgubilo na svoji poljudnosti, ostaja »Kraljestvo božje« vedno na višini teološke solidnosti in jasne usmerjenosti in mimo svojega direktnega namena zelo pomaga k utrditvi in izpolnjevanju nabožnega življenja Slovencev sploh. V ti številki izvem, da so knez Vladimir in kneginja Olga, pokristelja Rusije, in pa Anton Pečerski, ustanovitelj ruskega menišstva kakor tudi Teodozij Pečerski, ki je dal ruskim menihom pravila, tudi svetniki katoliške cerkve. Dr. Fran Trdan nadaljuje svoje strokovnjake članke o gospodarskih razmerah Sibirije. V življenjepisju Sofije Rostopčin-Segurjeve beremo zanimiv opis, kako je Moskva ob prihodu Napoleona 28. septembra 1812 na vseh straneh gorela. Izredna nežnost in iskrenost vere, kakor jo nahajamo samo ob viških krščanskega življenja in zgodovine, veje iz spominov pobožnega ruskega romarja. V bogatih beležkah iz krščanskega Vzhoda se nam zdi najbolj zanimiva izjava litovskega pravoslavnega metropolita Eleverija, ki je obiskal moskovskega patrijarha, da je položaj cerkve v Rusiji zelo težaven, toda trden. P. Leopold Zorman, katoliški župnik v Sofiji in naš rojak, je začel zidati prepobeben katoliški društveni dom v Sofiji in prosi rojake v domovini prispevkov. Med beležkami iz Srbije izvem, da stavišče za katoliško stolno cerkev v Belgradu še zdaj ni določeno, ker mesto službeno izjavlja, da še nima primerne prostora. Katoliški »Glasnik« k temu pripominja, da pa je mesto dalo stavbišča za 12 novih pravoslavnih cerkev v Belgradu. — »Kraljestvo božje«, ki nas ohranja v stiku ne samo z Vzhodom, ampak tudi z življenjem vsega katoliškega sveta in tako zelo širi naše verskokulturno obzorje, stane 12 dinarjev na leto, naroča se pa pri upravnistvu v Ljubljani, Napoleonov trg št. 1.

Odkupnina za ljudsko delo

Mestno načelstvo v Ljubljani je vzelo za podlago odmeri odkupnine za delavno obveznost neposredni davek, kakor to določa člen 40. zakona o uporabi ljudskega dela, za gradnjo in vzdrževanje nedržavnih cest in čl. 16. pravilnika k temu zakonu.

Med neposredni davek pa ne spada samo osnovni davek, temveč tudi dopolnilni davek, kar je v čl. 82. točka 1. pravilnika za izvrševanje zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 izrečno določeno.

Po čl. 16. pravilnika o kuluku se je torej moralo vzeti za podlago odmeri odkupnine za kuluk tako osnovni, kakor tudi dopolnilni davek, ker spadata oba davka med neposredne davke.

To se je moralo storiti celo vključno čl. 37. zakona o neposrednih davkih, ki določa: »Na dopolnilni davek se ne sme nalagati nobena samoupravna določila«, ker je ministrstvo financ, oddelek poreza z odločbo št. 91.685-III. z dne 12. decembra 1930 fin. zbornik št. 22 od 27. decembra 1930 št. 831 še končno veljavno odločilo, da kulukovina nima »zračaja samoupravne določila«.

Sicer pa tudi zakon o kuluku nikjer ne govori o kakem davku ali dokladi, temveč le o delu ali odkupnini za delo, ki se le odmerja po neposrednem davku.

Kar se tiče novih zgradb, je moralo mestno

načelstvo vzeti za podlago odkupnini za kuluk tudi 3% davek, ki ga plačujejo lastniki novih zgradb po čl. 37. odst. II. nameste osnovnega in dopolnilnega davka, ki pa se odmerja tudi kot davek na dohodke od zgradb, in sicer tudi po zakonu o neposrednih davkih.

Kar pa se tiče zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 28. novembra 1929 D. št. 43.214, ki govori v čl. 228 le o neposrednem davku, v čl. 228 pa o neposrednem davku, vstavi dopolnilni davek, torej o dveh davkih, ki sta oba neposredna, ne spreminja to zakona o neposrednih davkih in tudi ne čl. 81 pravilnika k temu zakonu, še manj pa to dela odločba ministrstva financ, odd. poreza br. 40.005, ki pravi, da dopolnilni davek ni vsteti v osnovo za razred vojnike. Zakon o ustroju vojske, ki določa o denarni obveznosti za one, ki ne služijo v vojski in mornarici, ni v nikakoli zvezi z zakonom o kuluku, ki določa delo ali plačilo odkupnine za delo.

Mestno načelstvo torej ne more popravljati seznama o kuluku, ki je sestavljen tako za občinske kakor banovinske ceste, vse dotlej, dokler se ne izpremeni člen 40. zakona o kuluku in čl. 16. pravilnika k temu zakonu v toliko, da je za osnovo odmeri delovne obveznosti vzeti le osnovni davek, ne pa neposredni davek vobče med katerega spada osnovni, dopolnilni in 3% davek za zgradbe.

Ako otroci ne morejo zavživati ribjega olja, dajajte jim

JEMALT

ki ima zelo prijeten okus in vonj ter ga otroci radi jemljejo kot kako slaščico.

Dobiva se v vseh lekarnah po ceni Din 42.— za veliko škatljo in Din 25.— za malo škatljo.

Lesna kupčija na ljublj. borzi

Pred mesecem (15. januarja) smo podali sumarno statistiko prometa ljubljanske borze za blago in vrednote in smo že tedaj ugotovili, da je lesna kupčija lani zelo nazadovala, posebno od poletja sem. Promet je padel, pa tudi cene so šle dol in tako izkazuje statistika za leto 1930 znatno zmanjšanje prometa v lesu na ljubljanski borzi tako po količini kakor tudi po vrednosti.

Zadnja tri leta je bil promet sledeči:

1928. leta 2475 vagonov 20.8 milj. dinarjev;
1929. leta 2797 vagonov 15.9 milj. dinarjev;
1930. leta 2001 vagonov 12.2 milj. dinarjev.

Na posamezne vrste lesa pa je odpadlo (v oklepajih podatki za leto 1929) lani: drva 1009 vag. (1592) vag. za 2.5 (4.0) milj., stavbni les in drugi les 828 (1003) vag. za 8.4 (10.4) milj. in oglje 164 (202) vag. za 1.4 (1.5) milj.

Vidimo torej splošno nazadovanje. Posamezne vrste stavbnega in drugega lesa beležijo tale promet: bordonali 12.5 (17) vag. za 0.16 (0.18) milj., brodarški pod 2 (4) vag. za 0.03 (0.08) milj., brzjavni drogovji 30 (45) vag. za 0.16 (0.21) milj., deske 195.5 (226) vag. za 2.14 (3.02) milj., frizl 7 (3) vag. za 0.1 (0.04) milj., hlodi 50 (101) vag. za 0.27 (0.58) milj., letve 11.5 (10) vag. za 0.15 (0.17) milj., metlišča 13 (4) vag. za 0.15 (0.04) milj., plohi 165 (314) vag. za 1.8 (3.5) milj., pražgovi 47.5 (11) vag. za 0.34 (0.1) milj., remeljni 47 (10) vag. za 0.7 (0.16) milj., trami 240.5 (233) vag. za 2.34 (2.15) milj., in tramiči 2.5 (1.2) vag. za 0.1 (0.02) milj., dinarjev. Iz teh detajlnih pregledov je razvidno, da je v nekaterih vrstah lesa promet celo narastel: trami, pražgovi in remeljni, kar pa ni preprečilo splošnega nazadovanja. Nadalje so bili lani v manjših količinah zaključeni še madrijeri in kratice, leta 1929, pa antene, hmeljevske, kolobarji in stebriči.

SODNA PRISTOJNOST ZA FAKTURNE TOŽBE PO NCVM CIVILNO-PRAVDNEM POSTOPNIKU.

S 1. januarjem 1932 stopi v vseh prečasnih krajih v veljavo nov civilno-pravdni postopnik, ki je objavljen v službenem listu tukajšnje banske uprave z dne 17. t. m. S tem dnevom prestane veljati prejšnji avstrijski civilno-pravdni red.

Za trgovsko poslovanje po novem civilno-pravdnem postopniku je važna sprememba v tem, da tako zvana fakturna klavzura o podsočnosti ne bo več veljala, ampak bo treba podsočnost med dobaviteljem in naročnikom dogovoriti že pri naročilu in bo moral biti sklep (naročilnica) od naročnika podpisan, kar je n. pr. že doslej veljalo za določitev pristojnosti borznega razsodišča v Ljubljani. Če takega dogovora ne bo, bo moral upnik dolžnika za plačilo terjatve tožiti pri sodišču, v katerega območju leži kraj dolžnikovega bivališča. Z drugimi besedami: Odslej tako zvana fakturna klavzura n. pr. »Plača in toži se v Ljubljani« ne bo več veljala, ampak bo treba n. pr. dolžnika iz Radoviš tožiti pri sodišču v Južni Srbiji, razen če bo imel dobavitelj od njega v rokah podpisano naročilnico, na kateri je določba, da se mora kupnina vtoževati recimo v Ljubljani ali pa določba, da se obe stranki podrejata podsočnosti razsodišča ljubljanske borze.

Ker bo torej po novem civilno-pravdnem postopniku odpadla ugodnost fakturne klavzule, je — kakor smo bili obveščeni — Društvo industrije in veletrgovcev v Ljubljani v varstvo interesov te dni vsem svojim članom razposlalo okrognico s konkretnimi navodili, kako naj si v bodoče zagotovijo pristojnost tukajšnjih sodišč.

Vprašanje je uvaževanja vredno tudi za podjetja, ki niso vključena pri omenjenem društvu.

Borza

Dne 24. februarja 1931.

Denar

Tudi danes so bili devizni tečaji žvrsti in je bil promet znaten, znašal je 5.4 milj. Din. največ prometa je izkazovala deviza Pariz (1.6 milj. Din). Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2282.50 bl., Berlin 1350—1353 (1351.50), Bruselj 792.88 bl., Budimpešta 991.24 blago, Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 797.40—800.40 (798.90), London 276.24 bl., Newyork 56.75 bl., Pariz 221.85—223.85 (222.85), Praga 167.93—168.73 (168.39), Trst 297.59—297.76.

Zagreb. Amsterdam 2278.50—2282.50. Dunaj 797.40—800.40, Berlin 1350—1353, Bruselj 792.88 bl., Budimpešta 989.74—992.74, London 275.84—276.64, Milan 298.703—298.703, Newyork 56.65—56.85, Pariz 221.85—223.85, Praga 167.93—168.73, Curih 1094.40—1097.40. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 6 milj. Din.

Belgrad. Amsterdam 2279.50—2283.50, Berlin 1350—1353, Budimpešta 989.74—992.74, Curih niti za 3 do 5 grošev.

1094.40—1097.40, Dunaj 797.40—800.40, London 275.84—276.64, Newyork 56.65—56.85, Pariz 221.85—223.85, Praga 167.93—168.73, Trst 296.56—298.56.

Curih. Belgrad 9.1270, Pariz 20.8375, London 25.2075, Newyork 518.875, Bruselj 72.35, Milan 27.16, Madrid 55.5, Amsterdam 208.175, Berlin 123.84, Dunaj 72.91, Stockholm 138.85, Oslo 138.77, Kopenhagen 138.775, Sofija 3.76, Praga 15.375, Varšava 58.075, Budimpešta 90.475, Atene 6.70, Carigrad 2.46, Bukarešta 3.08375, Helsingfors 13.05.

Dinar notira na Dunaju: deviza 12.51875, valuta 12.47.

Vrednostni papirj

Tečaji državnih papirjev so bili nekoliko čvrstejši, vendar je promet državnih papirjev zelo slab. Do zaključkov je prišlo samo v prompni škodi, agrarih, dočim n. pr. dolarski papirji ne beležijo nikakega prometa, kar je redko. Pozna se, da bo dotok dolarskih papirjev ponehal radi znanega težkočenja nabave teh papirjev. Da se je finančno ministrstvo odločilo do tega koraka, je pripisovati velikemu odstopu deviz za nabavo dolarskih papirjev, menda je šlo za nakup dolarskih papirjev iz deviznega zaklada Narodne banke skoro 500 milij. Din, torej za nakup 10 milijonov dolarjev dolarskih papirjev, po drugih cenitvah pa je v naši državi dolarskih papirjev celo za 12 milijonov dolarjev, kar je prav znatna vsota, če vpoštevamo, da je bilo vseh teh papirjev emitiranih za 57 milijonov dolarjev. Bančni papirji beležijo običajen zaključek v delnicah Poljbanke po 58 in Jugobanke po 78 in 77. Praštediona je nadalje žvrsta in je bila zaključena po 980 kakor tudi Srbska, ki je bila zaključena po 196. Industrijski papirji beležijo zaključek v delnicah sarajevske pivovarne in Trboveljske, ki je nadalje oslabela in bila zaključena po 334 in 333.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92 bl., 7% Bler. pos. 82 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 125 den., Praštediona 980 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Split cement 350—400, Ruše 240 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% invest. pos. 86,875—87,25, agrarij 51.25—51.50 (51.25), vojna škoda ar. 416.50—417 (416), kasa 416.75—417.50 (417), 2, 3, 4, 5. 416.50—417, 6. 417—417.50, srečke Rdeč. križa 48 bl., Tobane srečke 28 bl., 8% Bler. pos. 92—92.25, 7% Bler. pos. 81,625—81,75, 7% pos. Drž. hip. banke 81.50—82, 6% begl. obv. 68—69. Bančne delnice: Ravna gora 80, Hrvatska 50 den., Katolička 36—37, Poljo 56—57 (56), Kredita 125 den., Union 195 bl., Jugo 77.75—78 (77, 78), Ljublj. kred. 125 den., Medjunarodna 70 den., Obrtna 36 den., Praštedionha 975—980 (980), Etno 135 den., Srbska 195—196 (196), Zemaljska 134—137, Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttman 140—142, Slaveks 40—45, Slavonija 200—202, Našice 901—1000, Danica 95—97, Pivara Sar. 210—225 (210), Drava 236—248, Sečerana Osijek 276—285, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 220 den., Brod. vag. 85 den., Union 63—80, Vevče 129 den., Isis 41—43, Raguse 380—390, Oceania 200—220, Jad. plov. 550—560, Trboveljska 334—335 (334, 333), Split cement 360 den.

Belgrad. Narodna banka 8100 bl., 7% invest. pos. 87—87.50, agrarij 50.75—51, vojna škoda 417—417.50 (300), 7. 417.50—418.50, Tob. srečke 20 den., 7% Bler. pos. 81.50 den., 7% pos. Drž. hip. banke 81.50—82, 6% begl. obv. 68.25 (48.000 nom.).

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 93.15, Wiener Bankverein 16.45, Creditanstalt 46.80, Escompteg. 159.35, Zivno 89.60, Alpine 19.20, Trboveljska 41.10, Prager Eisen 342.75, Rima Murany 65.50.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je docela neizpremenjen in so cene ostale na večerajšnji višini. Kupčija stagnira.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 47 vagonov pšenice, 9 vagonov koruze, 1 vagon moke, 1 vagon otrobov. Tendence neizpremenjena.

Sombor. Pšenica sr. 78 kg 140—145, slav. 78 kg 135.50—142.50, ostala neizpremenjena, oves 68 kg 145—150, sr., slav. 142.50—147.50, ječmen 64.65 kg 125—135, pml. 69/70 kg 150—160, ostali neizpremenjeni, koruza 64. febr. 77.50—82.50, fižol 64. febr. 77.50—82.50, meš. 150—160, otrobi pšen. 64. febr. 95—100. Tendence mirna. Promet 127 vag.

Budimpešta. Tendence slabša. Promet miren. Pšenica marec 14.80—14.83, zaklj. 14.80—14.81, maj 15.02—15.05, zaklj. 15.01—15.02, rž marec 11.23—11.29, zaklj. 11.24—11.25, maj 11.40—11.41, zaklj. 11.36—11.37, koruza maj 12.40—12.45, zaklj. 12.46—12.47, julij 12.73—12.78, zaklj. 12.75—12.76.

Živina

Mariborsko sejmsko poročilo od dne 24. februarja. Prignanih je bilo 14 konjev, 13 bikov, 200 volov, 284 krav, 8 telet. Skupaj 518. Cene: Debeli voli 7—8.50, poldebili 6—7.75, piemenski 5.25—6.50, bikli za klanje 6.75—7.50, glavne krave, debele 5—6.25, piemenske krave 4.50—4.75, krave za klobasarije 2.50—3.25, molzne krave 4.50—5.50, breje krave 4.50—5.50, mlada živina 6.25—8. Prodanih je bilo 224. Od teh za izvoz v Avstrijo 11. Cene mesu: Volovski I. 18—20, II. 14—16. Meso odod bikov, krav in telic 8—12, telečje meso I. 22—30, II. 12—20. Svinjsko meso sveže. 10—22. Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj.) Pripeljanih je bilo 18.319 puštarjev in 2687 šepharjev, iz Jugoslavije skupaj 2335 prašičev. Cene: Šepharji najboljši 1.52, I. 1.40—1.50, II. 1.35—1.40, kmečki 1.33—1.45, pršutarij 1.20—1.75. Tendence: Prašiči so se pocel-

Mednar. skakalne tekme na Bledu

Otvoritev skakalnice Nj. Vis. prestolonaslednika Petra

Za zaključek mednarodnih tekem, ki so se vršile od 20. do 23. febr. v Bohinju, je bila danes prirejena na Bledu skakalna tekma. Udeležili so se tekmovalci vsi češki, avstrijski in norveški tekmovalci, ki so startali tudi v Bohinju. Od domačinov so startali razen Janše in Palmeta vsi skakalci. Ob tej priliki se je izvršila tudi svečana blagoslovitev skakalnice, ki je brezdvoma največja v državi. Le škoda je, da ni tehnično tako popolna kakor ona v Bohinju. Naravno, upoštevati se mora, da se tako delo ne da izvršiti brez težav. Treba bo še dosti dela, posebno pri izteku, da bo popolna. Le nalet in odskok sta popolna.

Svečano blagoslovitev je opravil blejski župnik g. Oblak. Glinjiv je bil prizor, ko je župnik gospod bral molitve, stoječ sredi skakalnice. Naravno, ki je najlepše delo stvarnika, naj uživajo tudi sportniki, to je bil glavni misel lepega govora čast. gospoda župnika. V trenutku, ko je poškrpil z blagoslovljeno vodo skakalnice, je posijalo solnce in obeležilo s svojimi zlatimi žarki skakalnico. Ta trenutek bo ostal vsem udeležencem v spominu. Pri svečani otvoritvi skakalnice, ki je dobila ime po prestolonasledniku Petru, je bil navzoč tudi adjutant Nj. Vel. kralja, podpolkovnik Pogacnik.

Takoj po blagoslovitvi je dal starter znak za start. Startalo je 14 tekmovalcev. Škoda, da je skakalnice vreme, ki se spreminja kot v aprilu, pokvarilo. Jug, ki je prevladoval včeraj, je skakalnice zmehčal. Čez noč je pa nastal mraz in se sneg umrznil. Izgledalo je, kot bi pokrivala ledena skorja skakalnice. Pri vsem tem je pa še veter odpihal precej snega, tako da so se na nekaterih krajih videla bruna. Pri takem stanju skakalnice je bilo pričakovati, da tekmovalci ne bodo dosegli prav ugodnih rezultatov. Bilo je izredno število padcev, tako da nekateri tekmovalci niso napravili več kakor en skok. Padel je tudi Šramel, ki se je precej poškodoval. Dobro je pa odrezal mladi Jakopič. Napravil je dva skoka brez padca, zato je tudi zasedel drugo mesto za Gutormsenom. Jakopič bo postal eden naših najboljših smučarjev, naslednik Janše. Tudi ta je iz Mojsstrane, ki je nekako domovina naših najboljših smučarjev.

Najdaljši skok, ki je obenem tudi rekord skakalnice, je napravil Gutormsen s 43 in pol metra. Jakopič je izvozil oba skoka 37 in pol ter 33

metrov. Saistauer je skočil 37 metrov, vendar je padel. Od Čehov je edini Kadavy izvozil oba skoka, ki sta merila 35 in 30 metrov. Tudi Jurij iz Maribora je napravil oba skoka 22 in 25 metrov brez padca. Avstrijski so imeli izredno smolo. Le Hünel je skočil dvakrat po 30 metrov, ne da bi padel. Da ni bilo že omenjenih nepravil, bi gotovo tudi današnja prireditev uspeša tako kakor je bilo pričakovati in trud Blejcev tudi zasluži.

MEDKLUBSKA SMUSKA GORSKA TEKMA NA ZELENICI DNE 1. MARCA 1931.

SK Tržič razpisuje za dne 1. marca 1931 medklubsko smusko gorsko tekmo na Zelenici. Start pri koči na Zelenici ob 13. Zrebanje se vrši ob 11 v Zeleniški koči. Prijave se sprejemajo do 27. t. m. v športni trgovini Rud. Stransky v Tržiču do 19 proti prijavnini 10 Din. Naknadne prijave se sprejemajo v koči na Zelenici do 11 proti dvojni prijavnini. Pravico do tekmovalja imajo vsi verifikirani člani JZSZ. — Prvi trije zmagovalci prejmejo častna darila, katere je podarila mestna občina Tržič. Član SK Tržiča, ki doseže najboljši čas, pa prejme častno darilo gosp. barona Frid. Borna od Sv. Ane. Tvrška Ed. Glanzmann & And. Gassner iz Tržiča pokloni Zeleniški pokal kot prehodno darilo onemu klubu, ki doseže s tremi tekmovalci najboljši čas. Prehodni pokal preide v trajno last onega kluba, ki trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih doseže najboljši čas. Eventuelne spremembe razpisa si pridržuje SK Tržič. — Vabljeni so inozemski tekmovalci, ki pa tekmujejo izven konkurence.

*

Zimsko kopališče SK Ilirije. V ponedeljkih, sredah in petkih od 16. do 18.30 je kopališče odprto samo za dame. Kopališče ima velik plavalni bazen in skakalno desko.

SK Ilirija. Važna širša seja načelstva nogometne sekcije bo danes v sredo ob 20 v restavraciji »Pri levu«, Gosposvetska cesta. — Nogometaši se pozivajo, da zaradi bližnjih tekem redno zahajajo k treningu od torkih, četrtkih in sobotah od 18.30; za vsakega igralca je obvezno, da trenira vsaj dvakrat na teden! — Načelstvo.

Sportni klub Ilirija. (Sabljaška sekcija.) Prihodnji trening floretskega tečaja se vrši v petek, 27. t. m. — Načelstvo!

Umor pred 7 leti

Razprava pred novomeškim sodiščem se nadaljuje.

Novo mesto, 24. februarja.

Danes dopoldne se je nadaljevala razprava proti Pintarju. Zasižanih je bilo 14 prič. Nova priča je Robas Ivan, jetniški paznik, ki je izjavil, da je pred 7 leti pregledoval in preoblekel Pintarja v kaznilnici. Na desni hlačnici Pintarjevih spodnjih hlač je opazil več krvavih madežev. Obtoženec je pojasnjeval, kje je dobil te madeže, a mu Robas ni verjel.

Ponovno sta bila zaslšana zdravniška izvedenca dr. Pavlič in dr. Polenšek. Oba sta izjavila, da je ključ za privijanje matice popolnoma sposobno orodje, da se z njimi napravi taka rana, kakršne je imel pokojni Rajar. Je izključeno, da bi bile štiri rane zadobljene tedaj, ko je storilec vlekel Rajarja po tleh v gozd. — Glede krvavih madežev na hlačah sta bila poleg Robasa in Drašlerja zaslšana tudi tedanji preiskovalni sodnik Romih in sedanjí preiskovalni sodnik Prijatelj, katerih izjave so za obtoženca večalimani obtežilne. Razprava se je ob pol 11 prekinila.

Dopoldne ob pol 3 se je razprava nadaljevala. Nadaljevalo se je zopet zaslšanje prič. Med njimi je bilo zaslšanih več novih, tako Anton Štine, jetniški paznik. Ker je Pintar zanikal, da bi se bili na njegovem perilu poznali kakrskrvni madeži, je bil ponovno zaslšan Lozar, orožniški narednik, ki je izpovedal, da na orožniški postaji Pintarja niso podrobno pregledali. Priča Zigon Anton je za Pintarja izpovedal, da je dober fant. Se je pa zapletel v protislovja, tako da se je zdel državnemu tožitelju sumljiv in ga je pridržal do konca razprave v dvorani.

Priči Pintarjeva sestra Julka in brat Franc sta izpovedala, da je prišel Pintar zjutraj ob pol 1 domov. Obtoženčeva mati ni izpovedala nič posebnega. Obtoženec stric Alojzij Roštan se je pričevanju odpovedal.

Pri ponovni konfrontaciji med Pintarjem in Zingerjem, je Zinger zatrjeval, da je nedolžen in da je Rajarja ubil Pintar. Ta pa je odločno zanimal to dejanje. Ob 7 zvečer je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala jutri zjutraj ob 9.

Poizvedovanje

Izgubil se je velik rjavkast pes volčje pasme, brez ovratnice. Sliši na ime »Hajduček«. Naslov: Ant. Bajec, cvetličarna, Pod Trančo, Ljubljana.

Obrtniška hiša

Z lepim posestvom je radi družinskih razmer takoj naprodaj. Nahaja se v lepem kraju, ob državni cesti sredi Savinjske doline. Hiša je enonadstropna z ličnim gospodarskim poslopjem. Njive, travniki in gozd okoli 15 oralov v najboljšem stanju. Domačija, ki je pripravna najbolj za mehaničarsko obrt ali kaj podobnega, ima zelo zmerno ceno. Zglasiti se je: Jakob Ribič, Loke, p. Sv. Jurij o/Tab.

Zahvala

Ob pretežki izgubi naše nepozabne, nadvse dobre in skrbne mame, tete in svakinje, gospe

Ane Sirk

se za izraženo sočutje najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so naši nepozabni pokojnici v zadnjih urah stali ob strani, dalje darovalcem lepega cvetja in vsem, ki so jo počastili s poslednjim obiskom in s spremstvom na njeni zadnji poti.

Ljubljana, dne 24. februarja 1931.

žalujoči sin JOSIP — in vse ostalo sorodstvo.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Sreda, 25. febr. DIVJI LOVEC. Red B. Četrtek, 26. febr. GLEMBAJEVI, premijera. Red E. Petek, 27. febr.: — Zaprto. Sobota, 28. febr. GLAVNI DOBITEK. — Dijaška predstava po globoko zniž. dramskih cenah. Izven. Začetek ob 16.

OPERA.

Začetek ob 20.

Sreda, 25. februarja: DIJAK PROSIAK. Red C. Četrtek, 26. febr. LOHENGRIN. Gostuje Marij Šimenc. Red D. Petek, 27. febr. REVIZOR. Gostovanje Hudožestvenikov. Izven. Sobota, 28. febr. BELA GARDA. Gostovanje Hudožestvenikov. Izven.

Abonenti reda B imajo danes za svoj abonma v drami Finžgarjevo narodno igro »Divji lovec« premijerski zasedbi.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 25. febr. Zaprto. Četrtek, 26. febr. ob 20: CIGANSKA LJUBEZEN. Ab. A. Kuponi. Petek, 27. febr. — Zaprto.

Naznanilo preselitve!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem preselil čevljarstvo obrt iz Slovenske ulice št. 12 v Gregorčičevo ulico 11 v Mariboru. Priporočam se posebno za izdelavo ortopedičnih čevljev in vseh vrst škornjev.

JAKOB ZOLLENSTEIN
naslednik ŠTEFAN GODEC.

TRGOVINA Z VINOM</

